

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravniški prostori:
2657 S. Lawndale Ave.
Office of Publication:
2657 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4804

LETO—YEAR XXIII. Chicago, Ill., četrtek, 6. marca (March 6), 1930. STEV.—NUMBR 55
Cena lista: \$3.00. Entered as second-class matter January 28, 1910, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. Subscription \$6.00 Yearly. Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Hooverjev kabinet razpravlja o brezposelnosti

Delavski tajnik Davis je proti Brookhartovi resoluciji za \$50,000,000 odpomoči; dolži senatorje, da so oni krivi, ker nočejo sprejeti carinske predloge. Hoover morda skliče konferenco

Washington, D. C.—Predsednik Hoover je v torek sklical kabinetno sejo glede brezposelnosti. Kritika v senatu ga je vendarle zbudila. Seja je trajala malene ves dan. Po seji je bilo poročano, da predsednik morda skliče posebno konferenco za reševanje problema brezposelnosti, na katero povabi voditelje industrij in delavskih uni.

Delavski tajnik Davis je kasneje izjavil v imenu administracije, da je okrog tri milijone delavcev brez dela in glavna krivda za to krizo zadene — one senatorje, ki zavlačujejo sprejetje carinske predloge. Obehem je Davis pobijal resolucijo senatorja Brookharta za \$50,000,000 denarne podpore brezposelnim delavcem.

"Ne dvomim o iskrenosti senatorja Brookharta, toda njegova metoda je slaba. Delavci hočejo dela, ne denarja. Ako bo Brookhartov načrt sprejet, pride na vsakega brezposelnega delavca komaj en dolar tedensko skoki šestnajst tednov, če vzamemo, da je tri milijone ljudi brez dela. Boljše je, da se kongres pobori za javna dela, ki bodo v rešnici pomagala."

Davis se je tudi znesel nad senatorjem Wagnerjem iz New Yorka, ki je prejšnji dan kritiziral administracijo. Dalje je rekel, da je sedanja brezposelnost Ameriki "večidel sezonska." Vsako leto v tem času je veliko število ljudi brez dela in mnogi so vedno brez dela, če se le morejo ogniti delu! Rekel je tudi, da so se delovne razmere v drugi polovici meseca februarja izboljšale in upošlenost zdaj narasča.

Tako tajnik Davis rešuje vprašanje brezposelnosti. Oglasil se je tudi justični tajnik Mitchell, ki zanika, da njegov departament straši s komunističnim slamanjem močem. On se ne zanima za komunistične demonstracije; to je zadeva državnih in lokalnih oblasti. Dalje je rekel, da nič ne ve o tem, da bi Moskva financirala demonstracije, zato tudi ne bo nobene preiskave.

Brezposelnost udarila klerke

V mestu New Yorku je več kot sto tisoč klerkov brez dela

New York. — (F. P.) — Depresija ni samo zadeva industrijske delavce, pač pa je položila svoj težko roko na delavce z belimi ovratniki s posledico, da so se tudi ti pričeli zanimati za ustanovitve svoje organizacije, ki bi jih ščitila in varovala njihove interese. Sodi se, da je samo v mestu New Yorku 125,000 uradniških uslužbencev brez dela.

Sedaj je na vrsti kampanja za organiziranje klerkov, ki že zaznamuje dober rezultat. Organizirana sta bila dva lokala in akcija je v teku, da se ustanovi več drugih. Glavna zahteva unije je poldnevnik in minimalna mezda \$22 na teden.

Francoski župnik misijonari za vino

Pariz, 5. marca.—Francoski viniki trgovci so poslali v London katoliškega župnika Duba-quesa z namenom, da poduči angleške žganjevalce o veliki prednosti vinopitja. Župnik je strokovnjak v vinarstvu in njegova mislija je, da preprča Angleže, da so francoska vina najboljša na svetu.

Stroj, ki izračuna dvanaest nalog hkratu

New York.—Novi računski stroji so bili te dni demonstrirani pred skupino znanstvenikov s Columbia univerze. Največjo senzacijo je vzbudil stroj, ki v eni sami operaciji reši dvanaest matematičnih problemov. Ta stroj nadomesti sto strokovnjakov, katere bi vzelo istočasno, da rešijo dotične naloge s svinčnikom na kosu papirja. Stroj je skupna iznajdba Richarda Warrena in Roberta M. Mendenhalla s Columbia univerze.

Proti uvozu lesa iz Rusije

Izjavili so, da uvoz grozi ameriški lesni industriji

Washington, D. C. — (F. P.) — Senator Jones iz države Washington, ki je poznan kot vnet zagovornik visoke carine, je 1. marca govoril v prid zvišanju carine na uvoz lesa iz Rusije. Pokazal je na številke, katere je izdal zvezni trgovinski departament in z njimi je skušal dokazati, da bo ruski les kmalu poplaval trge vzhodnih držav, ako senat ne sprejme predloge za visoko carino. V prejšnjem letu je bilo izvoženega lesa iz Rusije v Ameriko v vrednosti dva in pol milijona dolarjev.

Sovjeti so skoro izpodrinili ameriški uvoz lesa na Japonsko in Kitajsko, kar je velika izguba za lesno industrijo na ameriškem severozapadu. Senator Nye je ugovarjal Jonesu in dejal, da so govorice o nevarnosti, ki preti lesnim trgovcem neustemeljene. Borah pa je priporočil, da senatorji, ki se ne potrebuje razburjajo, nehoti priznavajo stabilnost Sovjetske unije.

Rudarji proti Grundyju

Wilkes-Barre, Pa. — Organizirani rudarji na polju antracita so ustanovili politično ligo, ki se bo borila proti izvolitvi Grundyja, ki je naznanil, da bo kandidiral za zveznega senatorja pri prihodnjih primarnih volitvah.

Papež spoli očeta Ameriko

Pravi, da pokvarjena ameriška mladina pohujšuje evropsko

Rim, 5. marca.—Papež Pij je včeraj spet iztresel svoj srd nad Ameriko. V govoru, ki ga je imel duhovnom glede postnega časa, je omenil "veliko zlo onkraj morja," ki pohujšuje Evropo in ves svet. Jokal je nad "strašno propadlostjo sedanje ameriške generacije, ki je odpovedala pokorščino svojim staršem, dočim so ameriški starši zavrgli svoje pravice in dolžnosti napram otrokom." Ameriška mladina je svobodna: dela kar hoče, gre kamor hoče in starši nimajo absolutno nobene kontrole nad njo. To je zelo, zelo žalostno!

Papež je potožil, da tudi katoliška mladina v Ameriki in Evropi rebelira proti staršem in hoče biti svobodna. To je zelo, zelo žalostno! Končno je "sveti oče" napadel moderno časopisje in literaturo. Posebej je vzel na piko fašistične liste v Italiji, ki priporočajo mladini knjige, katere cerkev prepoveduje. Priporočil pa je, da ne zeli, da bi se ta kritika smatrala kot obsodba Mussolinijevega režima!

Norris ožigost Bonnerja

Washington, D. C. — Senator Norris je v ostri kritiki ožigost tajnika Federal Power komisije F. E. Bonnerja in zahteval, da ga administracija odpokliče iz urada in na njegovo mesto nastavi solitorja Russella, ki je bil odslavljen iz službe, ker je razgalil pravi značaj komisarja Bonnerja.

FEDERACIJA PAZI NA GIBANJE RUDARJEV

Uradniki molče o situaciji in napeto pričakujejo izida konvencije

Washington, D. C. — (F. P.) — Uradniki Ameriške delavske federacije zaeno s člani eksekutivne, ki žive v glavnem mestu, bistro opazujejo razvoj dogodkov v zvezi s sklicanjem rudarske konvencije, ki se odpravi 10. marca v Springfieldu, Ill.

Oklic za konvencijo in za izvolitev delegatov so podpisali uradniki rudarske unije v dvanajstem distriktu, predsednik illinoiske državne delavske federacije in več prominentnih voditeljev rudarjev, ki so poznani kot veliki nasprotniki John L. Lewisa, predsednika mednarodne rudarske unije.

Do sedaj še ni prišla nobena izjava od strani eksekutivnih uradnikov Ameriške delavske federacije z ozirom na situacijo v rudarski uniji. Očividno čakajo odločitve delegatov, ki se snidejo na konvenciji, da sprejmejo novo ustavo in določijo program za reorganizacijo rudarske unije.

Konsolidacija železnic na zapadu

Senator Dill je predložil resolucijo proti nameravanemu združenju

Washington, D. C. — (F. P.) — Senator Dill iz države Washington je te dni predložil v senatu resolucijo, ki nalaga meddržavni trgovski komisiji, da podvzame korake proti nameravanemu združenju Great Northern, Northern Pacific in Spokane, Seattle & Portland železnice, ker bi konsolidacija ne bila v korist javnosti. Dill je predložil resolucijo, da pobije argumente komisije, ki je ugodno poročala o konsolidaciji.

V resoluciji je rečeno, da bi konsolidacija povzročila poslabšanje v železniškem prometu na severozapadu, pomnožila število brezposelnih delavcev in bi ne soglašala z odlokom zveznega vrhovnega sodišča, ki ga je izrekel pred par leti, da bi bilo združenje kršitev zakonov.

Dill je pokazal na izjave prič, ki so bile poklicane pred meddržavno trgovsko komisijo, ki so se večinoma izrazile proti konsolidaciji.

PRIDOBITEV STAVBINSKIH DELAVCEV

Izvojevali so pet dni dela v tednu

Washington, D. C. — (F. P.) — Delavci vseh stavbinskih strok v distriktu Columbia bodo delali le pet dni v tednu s pričetkom meseca maja. Ta uspeh je bil dosežen po večtedenskih pogajanjih med voditelji unij in podjetniki. Nova pogodba, ki je veljavna za eno leto, je bila podpisana te dni.

Unija pokladalcev opeke je pridobila za svoje člane \$14 dnevne mezde in 40 ur dela na teden, to je, osem ur na dan in petdnevnik. Ostale stavbinske unije so tudi izvojevale višjo mezdo in skrajšanje delovnega časa za štiri ure na teden.

100,000 študentov zastavalo v Manili

Manila, Filipini, 5. marca. — Več kot 10,000 učencev in učenk v srednjih šolah je zastavkalo v znak protesta, ko so bili štirje učenci izključeni iz šole in izpradi žaljive opazke, katero je izrekla ameriška učiteljica Mabel Brummitt o Filipincih. Študentje so zahtevali, da se učiteljica odlovi in četvorica vzame nazaj v šolo. Stavko spremljajo nemiri in linčarske grožnje.

Šeststirideset žensk navalilo na štiri službe

Chicago.—Zadnji ponedeljek je bila srdita borba za ženske službe v pisarni Greyhound Advertising Service, 546 W. Harrison st. Družba je naznanila v listih, da upošli štiri dekleta. Ob določen uri je bilo v pisarni in pred pisarno 46 deklet in omoženih žensk. Uradnik je bil kajpada v veliki zadregi, ker so vse hotele imeti službe. Vrh tega se je med ženskimi pojavil agitator, ki je posiljal ženske, naj kar ostanejo tamkaj, kajti dela je dosti za vse. Poklicana je bila policija in prosluke so izpraznile pisarno.

Slabe ekonomske razmere v Italiji

Fašistično časopisje molči o situaciji. Bankroti in brezposelnost pretresajo državo

Rim. — Fašizmu v Italiji se obetajo slabi časi v tekočem letu. S tem seveda še ni rečeno, da bo Mussolini sledil svojemu prijatelju Primo de Riveri, kateremu je špansko ljudstvo odreklo pokorščino in ga poglavalo s prestola, toda tudi v Italiji se kažejo znamenja, ki osvetljujejo nezdravo situacijo, ki je prišla v deželo a fašistično vlado.

Predvsem je treba omeniti ekonomsko situacijo, ki se slabša z vsakim dnevom. Fašistično časopisje prikriva dejstva, ali vžle cenzuri prihaja resnica počasi na dan. Bankroti podjetij so pogosti in brezposelnost se širi po vseh industrijskih mestih Italije. Vlada skuša omiliti položaj z izjavami, da se depresija razširja po vseh evropskih državah in da je objela tudi Združene države, ne pove pa, da revni kmetje v Italiji, katerim je izseljevanje prepovedano, umirajo od lakote.

Resnost ekonomske krize je razvidna tudi iz dejstva, ker so francoski bankirji odrekli kredit italijanskim industrijalcem. Fašistični režim v Franciji nima več zaslombe in njegov prestiž, ki je bil viden še pred enim letom, polagoma izgublja oporo. Vsa mirovna komedija, ki jo igra italijanski minister Grandi na londonski konferenci, se lahko tolmači na podlagi dejstev, ki izvirajo iz ekonomske in industrijske krize, ki jo je povzročil fašizem s svojo brezmišelnostjo.

Stavbinski delavci dobili višjo mezdo

Los Angeles, Cal. — Organizirani stavbinski delavci so te dni izvojevali svoje zahteve za zvišanje mezde za pet centov na uro. Nova pogodba med delavci in podjetniki je veljavna za tri leta.

Stavka oblačilnih delavcev

Sodnik izdal injunkcijo proti piketiranju

Cleveland, O. — (F. P.) — Sodnik R. Gowdy je izdal sodnijsko prepoved proti krojaškim delavcem, ki so zastavkali, ker jih je družba hotela prisiliti na podpis "yellow dog" pogodbe. Gowdy je podal izjavo, v kateri naglašava pravico delodajalcev, da sami diktirajo pogoje in delavci ne smejo temu ugovarjati. Ta sodnik menda ni še nikdar slišal, da delavci niso navadno blago, s katerim bi lahko podjetniki razpolagali po svoji volji, in da imajo pravico do kolektivnega pogajanja.

Delavska šola v St. Paulu

St. Paul, Minn. — Bratovščina železničarjev je otvorila svojo šolo, ki bo poučevala člane o socialnih znanostih. E. H. Holman je bil imenovan direktorjem učilnice.

Kalinin seznaja ruske kmete s kolektivizacijo

"Komunizem naredi iz kmeta popolnoma novega človeka," je povedal mužikom v Voronežu

Moskva, 5. marca.—Michael Ivanovič Kalinin, ki je znan zunanjemu svetu kot predsednik centralnega izvršnega odbora sovjetrov (sovjetski parlament), dočim je v Rusiji znan kot "stari Miša," je pred par dnevi povedal kmetom v Voronežu, kako bo sovjetska vlada pretvorila vse ruske vasi in vasa polja v ogromne kolektivne farme, ki bodo pod državno kontrolo. Kalinin je sam kmet.

Kalinin je povedal svojim kmetom, da se vlada zdaj ukvarja s procesom pretvoritve starega človeka v novega in kmetom ni več dovoljeno, da bi tratili čas in energijo z neproduktivnim delom; na ta proces ne smejo vplivati tudi take muke posameznikov, ki so morale priti, ko se vasa dežela seli iz starega v novo življenje.

"Sto milijonov ruskih kmetov mora zapustiti svoje individualne kmetije in se preseliti na kolektivne farme, na katerih bodo imeli enake dolžnosti in enake pravice do sadov svojega dela," je rekel Kalinin. "Ako nam ta program uspe, je ni sile na svetu, ki bi nas izpodbijala ali uničila."

"V tem procesu kolektivizacije nam bodo oditali, da nimamo dovolj obkretov, ker zatiramo kulake. Mi vemo, da je to potrebno, pa naj še tako boli posameznika; potrebno je za ljudstvo v splošnem, potrebno je za Rusijo, zato se ne smemo okirati na trpljenje posameznikov. Naj bo izkoreninjevanje kulakov še tako boleče in neusmiljeno, je to absolutno potrebno za našo zdravo organizacijo in njen bodočnost."

"Mi se nismo dosegli stopnje, na kateri vsak delavec in vsak kmet dobi svoj polni delež produkta. Tega ne bo toliko časa, dokler ne dosežemo kompletne komunizma. Kadar to dosežemo, tedaj bo vsak delavec delal zavestno in lojalno. Mrinja do dela se bo smatrala prav tako abnormalna kakor bi danes smatrali človeka, če bi hodil nag po cesti."

AKCIJA ZA NOVO POLITIČNO STRANKO

Konferenca unijahkih voditeljev v Kenoshi

Kenosha, Wis. — (F. P.) — Iz spora nogavičarskih delavcev, ki so zastavkali pri Allen A. Hosliery Co., se je porodila zahteva za ustanovitev delavske politične stranke. Nogavičarji so imeli prijtko videti, kako so oblasti šle na roko družbi, ki se je zaklala, da zdrobi odpor stavkarjev, zato so sklenili, da postavijo svojo listo kandidatov pri prihodnjih mestnih volitvah. Konferenca, ki se je vršila v tem mestu in je trajala dva dni, so se udeležili zastopniki delavskih unij iz tega okraja. Sprejeli so načrte za veliko politično kampanjo in jih bodo skušali udeležiti. Mestne volitve se bodo vršile meseca aprila.

Governer Roosevelt in starostna pokojnina

Albany, N. Y. — Roosevelt ni zadovoljen s polovičnimi merami, ki karakterizirajo predlogo za starostno pokojnino, ki bo najbrž sprejeta po republikančih, ki tvorijo večino v državnih legislaturi. Governer je zagovarjal določbe, potom katerih bi bili delodajalci pristiljeni prispevati v sklad, iz katerega bi se izplačevale podpore starim osebam, da bi bilo tako olajšano finančno breme davkoplačevalcem.

Povodenj v Franciji: 200 oseb utonilo

Poplava ogroža vse doline ob Garroni

Pariz, 5. marca.—Silna povodenj, ki je že zahtevala 200 življenj v južozapadni Franciji, zdaj ogroža vse nižine ob reki Garroni, ki je tako naglo narasla in se razlila, da je na tisoče oseb v veliki nevarnosti. Vlada je poslala vojaške čete v nevarne kraje in naprosila je zbornico, naj dovoli pet milijonov frankov za reševalno akcijo.

Samo v mestecu Mosiacu je sto ljudi utonilo. Število vseh mrtvih še ni znano in nemogoče je oceniti ogromno škodo. Cele vasi in manjša mesta so pod vodo. V Castresu je voda odnesla vse hiše, mostove in tekstilno tovarno s stroji in frakom v vrednosti šest milijonov frankov.

Povodenj ogroža krasne vinograde v okoliših Bordeauxa in Cognaca. Vsi prebivalci so zbežali na višine in med njimi je nevarnost lakote in bolezni.

Funchal, Madeira, 5. marca.—Silen zemeljski plaz, ki se je odlomil s visokega hriba in sdrčal v dolino v tej okolici ob morju, je pokopal 14 oseb. Plaz je padel na mesto, kjer je bilo malone vse prebivalstvo zbrano pri pustnem karnevalu.

Sovjetsko-rumunska vojna na radio

Bukarešta, 5. marca.—Med Rumuniji in sovjetsko Rusijo je izbruhnila vojna na radio. Rumunska vlada dolži boljševike da s svojih postaj v Ukrajini vodijo energično kampanjo v rumunskem jeziku za revolucijo v Besarabiji in vprašanje je kako naj rumunska vlada ustavi poslušanje teh govorov. Edini izhod je, da rumunske postaje prekrče ruske — in zdaj bodo kričali na obeh straneh.

Politično gibanje ameriškega delavstva

Pojavilo se je v raznih krajih in dobiva čedalje večjih razmah

Philadelphia, Pa. — (F. P.) — Politična zavest ameriškega delavstva se odvilja. Dal je temu pojavu vzrok brezposelnost, ki je postala akutna širom Amerike, uspehi laboritake stranke v Agniji ali bodisi kateri drugi vzroki, dejstvo je, da ideja za ustanovitev delavske stranke dobiva pristajate tudi v krajih, ki so bili do sedaj mrtvi za delavsko politično akcijo.

Pennsylvanija, država industrijskega feudalizma in trdnjava republikanških političnih bošev, vstaja iz mrtvih in se skuša otresti nadvlade industrijskih mogotcev. V Philadelphiji se organizirajo delavske unije za boj proti politični korupciji, ki jo predstavlja Grundy, Vare in Mellonovi interesi. V glasilu delavskih unij, "Philadelphia Labor News," se mnogo razpravlja o ustanovitvi delavske stranke, ker so delavci imeli pri liko občutiti aroganco mestne uprave, ki pošilja svoje policaje proti nogavičarjem, ki so zastavkali pri Aberle Hosliery Co.

Sličnim gibanjem se je pričelo v Kenoshi, Wis., v Syracuseu, N. Y., in v New Bedfordu, Mass. V Readingu je mestna uprava pod kontrolo socialistov in v New Bedfordu je delavska stranka izvolila v mestni svet sedem koncilmanov.

Telegrafisti množijo svoje članstvo

St. Louis, Mo. — V bratovščini železniških telegrafistov je v januarju pristopilo 376 novih članov.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodnik: za Zdravne drave (levo Chicago) in Kanada \$0.50 na leto, \$3.00 na pol leta, \$1.50 za četrt leta; za Chicago in Cleveland \$1.50 na leto, \$2.75 na pol leta; za inozemstvo \$0.60.

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$0.50 per year, Chicago and Cleveland \$1.50 per year, foreign countries \$0.60 per year.

Cena oglasa po dogovoru. Reklame ne vračajo.

Advertising rates on agreement. Manuscripts will not be returned.

Naslov za vse, kar ima slika s Hromom: PROSVETA
2657-59 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v oglepju, na primer (Feb. 28-30), poleg valčka imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Posvetite jo pravilno, da se vam list ne ustavi.

133

Za kaj se Green briga

William Green, predsednik Ameriške delavske federacije, je rekel te dni v Atlanti: "Federacija s težko brigo opazuje protivrasko gibanje v Rusiji. To je umljivo, ker federacija izpoveduje popolno versko svobodo posameznikov in narodov. To je demokratična zahteva."

Green je povedal dve nesmisli.

Prvič se briga on, torej ne more govoriti v imenu federacije, to je v imenu vseh delavcev, ki so organizirani v A. F. of L. Članstvo federacije se bolj briga za ameriško delavske razmere, za višjo mezdno, krajši delovnik in stalno delo, kakor pa za cerkve v Rusiji. Člani niso pooblašili Greena, da v njihovem imenu govori o boljševiških "verskih persekucijah".

Drugič je verska svoboda, katero "izpoveduje" federacija, nekaj takega v realnem življenju kakor je ravna črta v vsejmirju, o kateri trdi Einstein, da nikjer ne eksistira. Verske svobode faktično nikjer ni. Od pamtiveka je bila vsaka manjšinska religija vedno prezirana in zatirana, in tako je še danes, čeprav se narod baha o civilizacijo.

Saj imamo lep dokaz v Ameriki. Komunizem je tudi nekaka vera, čeprav socialno-ekonomika, materialistična in ateistična. Ali smejo komunisti svobodno razširjati svoje nazore? Ne smejo! Sam William Green jih odločno pobija in se popolnoma strinja s početjem policije, ki maha po ljudeh, ki se imenujejo komunisti. Green pravi, da "s težko brigo gleda na Rusijo, kjer so prepovedane verske procesije in kjer zapirajo cerkve," obenem pa rad vidi, a policija v Ameriki razbija procesije, ki jih organizirajo komunisti. Pa pravi, da je za versko svobodo, za svobodo govora in zborovanja! Da li imajo komunisti prav ali ne, o tem ni zdej vprašanje: vprašanje je, če smejo komunisti v Ameriki z enako pravico povedati svoje resnice ali zmotne kakor jih smejo baptisti, metodisti, rimski katoliki in Billy Sunday.

Ameriški Indijanci imajo (gotov rod na zapadu) svoj verski ples, ki se imenuje "kačji ples". Oblasti, ki kontrolirajo indijanske rezervacije, so ta ples prepovedale, češ, da je nemoralen. Tako je verska svoboda za Indijance!

Ce bi se Green malo bolj zanimal za vprašanje brezposelnosti, ki je zdaj akutno v Ameriki, in prepuštil brigo za ruske cerkve Rusom, bi bil več moža na svojem mestu. Tako pa je velika niča. Ruske cerkve so sezidali ruski kmetje in delavci, torej je popolnoma prav, da delajo s cerkvami kar sami hočejo. Ako mislijo, da bi jim namesto cerkve bolj služila žitnica, čitalnica ali teater, je to njihova zadeva, ne pa Greenova.

Zakaj se Green ne uči od socialistov MacDonald, kateremu je ob času njegovega obiska Amerike delal globoke poklone? MacDonald je izjavil, da so vere in cerkve v Rusiji notranja ruska zadeva, v katero se Anglija ne bo mešala. Dalje je MacDonaldova vlada prepovedala vojaškim in mornaričnim kaplanom, ki so v državni službi, udeležiti se "božje službe", ki se vrši za ruske kristjane 16. in 19. marca.

MacDonald postopa pravilno. Zakaj ne še Green?

Iz Rusije poročajo o neki kmetici, ki ima štiri sinove in vsi štirje so "bebožniki", ki so zavrgli vero v Boga. Mati je obdržala svojo vero, toda nabožne slike je zmetala iz hiše in obesila sliko Lenina. Sočasno so jo vprašali, če je tudi ona zavrgla vero.

"Nisem," je odgovorila starka, "toda jaz ljubim moje sinove in hočem iti z njimi v peklo, da ne bom sama v nebesih!"

Te besede ruske kmetice so vredne premisleka. Kakšno veselje in srečo naj ima mati ali oče v nebesih, če so njuni otroci v peklu? Če ni pravi kak vernik, kako strašno bi bilo, če ni nič po smrti in ne bomo nikdar več videli svojih dragih. Ni manj strašno kot bi bila večna žalost razdvojenih dragih! To je še bolj strašno in — barbarstvo.

Kaj pa se je zgodilo s stavko v Gastoniji? Ali more kdo povedati?

Glasovi iz naselbin

Vesti z zapada.

Enumclaw, Wash.—Hočem nekoliko poročati o življenju Slovencev v državi Washington. Ukvarjamo se z vsakovrstnim delom. Nekateri delajo po premogetovih, nekateri na kmetih, drugi zopet po kuhinjah; zelo veliko nas se pa ukvarja s poljedelstvom. Tukaj na zahodni strani Cascade hribov se pečemo večinoma s mlekarstvom in s kurjerstvom. Ali na zahodni strani omenjenega gorovja se pa pečajo s sadjarstvom, nekateri tudi pridelujejo seno (alfalfa) in drugi se ukvarjajo s kmetom.

Naj pa še dela kar kdo hoče, smo skoraj izključno sami delavci, le malo je malih trgovcev, ki so pa tudi delavci, kajti sami morajo opravljati vso trgovsko delo. Seveda smo pa različnega mnenja in prepričanja, kljub temu se medsebojno še dosti dobro razumemo.

Lahko rečem, da skopamo Slovenci in Hrvatje napredovali in hočemo pokazati drugim narodom, da smo tudi na površju tega planeta.

Opozarjam tudi Slovence in Hrvatje, da je dobljen za vsakovrstno pisano veselico dan 31. maja, ki se vrši tukaj v Krajinu in za vsakovrstni piknik pa 13. julija. Torej se opozarja Slovence in Hrvatje, da ne bodo prirejali kakih veselja na ta dneva. Prosim tudi rojake po naselbinah države, da prečitajo zapisknik sednjega vsakovrstnega zborovanja in se začnejo za stvar zanimati.

Mati Peteknik.

Glas pionirja

Wnet Allis, Wis.—Naj mi bo dovoljeno, da zopet spregovorim v javnosti. Opazoval sem pismo potek dogodkov po zadnji konvenciji SNPJ, prečital konvencijni zapisnik, pravila in zapisnik zadnje seje glavnega odbora. Vidim sem stvari, kar mi ni bilo po volji in kar bi se moralo izboljšati, da bi odgovarjalo splošnemu napredku naše države. Naj rečem, kakršne so bile priprave za konvencijo, taka je bila konvencija in tako so tudi pravila, katere bi treba v več mestih izboljšati. Propaganda in samohvala sem sit in ti najrajši vidim, da bi povsem prenehala, izvenmi takojšnje mladine.

Glede združenja slovenskih podpornih organizacij zavzemam stališče, da bi se naj združili samo Slovenci in sicer ne samo federativno, temveč centralno. Kar se tiče hrvatskih organizacij sem mnenja, da bi morali med nami prej priti do boljše razumevanja kot pa sedaj obstaja, predno je mogoče resno misliti na združenje. In bolj se, da se ne bo nikoč nikdar toliko razumeli. To ne govorim iz kakih predpostavk, temveč iz izkušenj. Znamo mi slučaj, kjer je en sam član hrvatske narodnosti povzročil več nerada na sedanjih društvu kot vsi Slovenci skupaj. Vsi pomirjevalne besede predsednika niso nič pomagale in končno je bil prisiljen zagroziti, da ga bo dal postaviti izven dvorane, ako ne bo miren in sledil razpravam. Ta mu zagrozilo, da bo on dal njega (predsednika) vreči iz dvorane in končni rezultat je splošno razburjenje. In med članstvom se naseli mnenje, po kaj česa hoditi na sejo, ker se samo kregajo. S tem ne mislim metati refleksije na hrvatsko članstvo v splošnem, ker med njimi je tudi mnogo pametnih članov. Ne da se pa zatajiti dejstva, da je med njimi tudi mnogo takih, ki v prvi vrsti delajo zadržbo na sejah. Tudi ne mislim reči, da smo Slovenci angelji v tem oziru, vendar pa iz lastnih izkušenj in opazovanj rečem, da ni med nami toliko ekstremistov.

Glede pridobivanja članov v jedno, to sem tudi mnenja, da je treba več previdnosti. Prvič se je potrebno izogibati prepričevalcev. Do sedaj smo imeli vrata odprta za vsakega, ki je hotel pristopiti. Glede vse preveč ni opaziti tega, ker bolj pazijo, da vsaj sitnež ne sprejemajo. Vrata naj bi bila odprta le tistim, ki pridejo iz starega kroja, a tistim, ki so tukaj nad petnajst let in še niso člani, naj bi bila absolutno zaprta. In polni mihi, katero smo sgradišči s petindvajsetimi leti trdega dela, bi na vsak vesel. In mi jim še nudimo nagrade!

Sam za agitacijo med mladino, da se jo pridobi za jedno. Ali kdor misli, da bomo pridržali imena Slovenske narodne podporne jednote za vedno, je velik utopist. Tudi je ne spametno delati na to, da se jo ujetno podaljša. Bolj bi bilo priporočljivo to, da bi bolj delali na to, da se država zavzame za nas in nas podpira v slučaju bolezni in onemoglosti. Kaj meni koristno, ako je naša jednota močna in bogata, ko pa vsaka konvencija naloži še malo in zopet se malo. Končno, ko postanemo onemogli, bomo imeli le pravico berati pri jednoti za milodajno, ker podpora se itak hitro izčrpa. Slovencev, da smo člani velike in bogate podporne organizacije, ne bodo zadovoljili našega občinstva.

Koliko se moramo zanašati na našo bodočnost in posebno se na mladino, naj služi letno poročilo glavnega tajnika. V njem čitamo, da je bilo članov 3621 v preteklem letu. Iz tega je razvidno, da vsa jednota reklama, trud in stroški veliko ne pomagajo. In jednota tudi nima toliko donarja, da bi ga mladina ne zapravila za sport in luksuz, ako bi ji prišel v roko. Torej priporočam previdnost pri izdajanju denarja za atletične vrste in podobne ustanove. Starejši člani, ki opazujejo te razkošnosti in slabo gospodarstvo postajajo nezanimivi in za jedno malo, marni, nezaščitni in za slovo vse v reklamo.

Glede točke v pravilih, da se čla

nom posojajo jednotno premoženje, nisem preveč zadovoljen, ker tisti člani, ki so najbolj potrebni pomoči, namreč naši farmarji z veliko kopico otrok, je ne dajo. Dobe pa so člani po velikih mestih, ki lahko potem spekulirajo, ako hočejo, na račun jednote. Iz tega razloga sem še pred več leti apeliral, ako jednota nima pravice posojati denar vsem članom, naj isto dobi. Sedajni načrt posojevanja je povsem nebratski. Dolžnost glavnega odbora je, da stvar uredi tako, da bodo tudi naši kmetovalci deležni te pravice in ravno tako tudi člani v manjših mestih in naselbinah.

Kar se tiče raznih bondov, o katerih poročajo glavni tajniki, ta vest tudi ne more dobro vplivati na starejšo člane. Mar bi na bil denar bolj sigurno vložen na farmah kot pri nezanesljivih družbah?

Glede dopisov po zadnji konvenciji. Povem, da velikokrat pogrešam pokojnega urednika. On se ni pustil iziti v javnost potem Prosveto, na naj bi prišlo od katerekoli strani. Dopisi, ki so bili zadnje čase v ljudskem glasu, Prosveti ne delajo nikakega. Posebno Detroit in Chicago sta pokazala svoje slabe karaktere. Uredniku priporočam, naj bolj pogosto rabi kolo.

Joe Radeli, član št. 16.

Agitacija za dom

Milwaukee, Wis.—Teško, da bi se bilo iz katere druge slovenske naselbine v Ameriki toliko pisalo v našem časopisu kakor iz Milwaukee, predno so pričeli graditi svoje domove. Mogoče tudi niso imeli nikjer toliko opravka z vsakovrstnimi zaprankami kakor ravno pri nas. Saj pa tudi, kakor vsa znamenja kažejo sedaj, bodo milwaucki Slovenci lastniki največjega narodnega doma v Ameriki.

Zato smo primorani, da se tako pogosto oglašamo. Vsa prava Slovencem nam bo tudi prav gotovo privoščili, če nameravamo doseči, pa naj živi še kjerkoli v Ameriki in bode z nami vred ponosen. Saj smo še sedaj opazili dopis nekakega zaveznika Slovence iz Clevelanda, ki naslednje naše delo, da nas bodri in čestita našim dosežkom in uspehu. On dobro ve, kakor bi morali tudi vsi ostali vedeti, da pomeni dvig Slovencev v tej ali oni naselbini kredit celemu našemu narodu, ki je raztresen blom Združenih držav.

Telava je bila pridobivati delničarje Slovenskemu domu pri nas še par let nazaj. Vse drugače pa je danes. Na izgovore se naloži le tam, kjer je prevelika revščina in pa pri tistih bolj redkih, ki mislijo, da je popolnoma prav, če trava raste je toliko časa dokler oni žive.

Neki vplivni in tudi premočni moč ni hotel še pred dvema letoma prav nič ališati o slov. Zdelo se mu je stvar neizpeljiva iz razloga, ker smo Slovenci vsaki samo zase. Pred kratkim pa nam je dejal, da vidi sedaj stvar drugače in tudi že lastno večje število delnic. On pride večkrat v dotiko s vplivnimi Američani in povedal je nam, s kakšnim presenečenjem gledajo oni na nas sedaj, ko so videli razglašeno po angleških časopisih, kaj mi nameravamo storiti. Niso se nadejali kaj takega od tistih, katere so v splošnem imeli za ubogo nevedno delavsko paro in navadno "ginije". Kaj bodo rekli šele takrat, ko bomo imeli našo sedanjo namero dovršeno? In do tega mora priti zanimanja je dovolj vsepovsod. Kar nam je še potrebno, je to, da naš evanجيل doseže slehernega Slovence in Slovenko, da govorimo z njimi, jim dopovemo, da je to v njih korist, da se uplijejo kot delničarji našega doma. Še je široko polje med nami. In ali naj to opravi vse sam direktorji? Ali ni takorekto dolžnost nas vseh, da pomagamo? O tem vprašanju se je podrobno razpravljalo na zadnji direktorski seji.

O zaključkih te seje pa bo prihodnje poročano. Pazite, zasledujte. Zopet na novo prijavljeni delničarji Slovenskega doma v Milwaukee do 22. februarja in pridobljeni po Antonia Čertvenik: Josephine Volovsek, Rose Stiglitz, Fany Janzovnik, Helen Novak, Ralph P. Brager, Mary Gnader, Frank Gnader, Stanley Gnader. Po Matija Kovacovič: Joe Dragan, Anton Fink. Po Joe Evanichu: John Schaff.

Joseph Match.

Raznoverstnost

La Salle, Ill.—Poročati moram, da je preminul rojak Joseph Bergles, dne 21. decembra 1923. Pokojni je bil zavedni delavec, bil je član društva "Triglav" št. 2 SNPJ in član Slov. sam. podp. društva "Edinost". La Salle, Ill. ter član UMW of A. Pokopan je bil civilno in hvala predsedniku društva "Triglav" in predsedniku društva "Edinost" za nagovore. Pokojni sobrat je bil rojen v Gorjuni Gradu na Stajersku. Tukaj zapuščal sina, tri hčere, dva brata in štiri sestre. Mnogo rojakov se ga je še mnogo let spominjalo in najbolj pa morda tisti, ki jim je bil vedno na razpolago pri dobiivanju državljanstvih pravic.

Poživaj mirno, delavski trpin!

Nadajmo se moram poročati, da rudarji, ki so pod okriljem UMW of A., so našli iz boja zmagoviti. Stavka se je končala po 34 mesecih njim v prid. Sicer je bil boj težak in posebno za tiste, ki so obloženi z velikimi družinami, toda bolj je končan in rudarji, ki so ostali zvesti svoji organizaciji, lahko ponosno korakajo naprej z duhom časa.

Svoječasnno je bila slovenska naselbina v La Salle na jako dobrem glasu kot delavsko zaveznica. Dejstvo je, da je veliko pripomočja za porast

SNPJ, kar je tudi lahko razvidno po številnih društvih. Njena načelna stavka je zagledala beli dan ravno v tej naselbini. Imamo tudi Slovence, ki niso bili dom.

Omeniti moram tudi, kar se stavlja, da je tudi nekaj Slovencev med tistimi, ki so svoje puške ponudile v koruze in se pripojili tako politiko, da bi jim skrajno gobe zrastle na hrbtu. Najbolje je pa se to, da imamo rojake v naselbini, na katerega smo radi sivočelne ponosni, posebno pa budarji. Toda čas je pokazal, da ni moč na svojem mestu. Hodi na konvencije, večji mestne dnevnice, za katere so morali garati, sicer ob potu svojega obraza, priti domov, čakati se par dni in kričati "skabi, skabi" in razne druge primke, in sicer le toliko časa, da je bil zopet check od UMW of A. in čez par dni pa v akvariju. Res žalostno, toda je resnično. Stranota!

Mladina Slov. nar. doma je privedla dne 9. februarja igro "Mother Goose", ki so jo igrali prav dobro in sicer v angleškem jeziku. Ne smemo pozabiti, ko so peli slovenske pesmi, je bilo vsakemu nekako čudno pri srcu, ker so ga pesmi gotovo ponesle na rodno grudo, kjer je skrajno vsak prejel enake pesmi, ako ne drugje pa prav gotovo na naši. Dolžnost me veže, da se vsem skupaj najljepše zahvalim, to je mladini in roditeljem, ki so jih pustili, da so nam napredni prav lep popoldan in nekaterim tudi lep večer. Hvala tudi gospi Anni Mavsar in rojaku Antonu Janku, ki sta se toliko trudila za prirediteljo. Le tako naprej in bodočost nam je zagotovljena.

Sedaj moram pa še poročati, da prirediteljsko društvo "Triglav" št. 2 SNPJ dne 1. marca maskirano veselico v spodnjih prostorih Slov. nar. doma. Kar društvo Triglav še ni imelo več let nobene prireditve, so rojaki vljudo objavili, da se polnoštevno udeležijo; ravno tako so vabljeni tudi rojaki iz Oglesby, DePue in Ottawa. Zabava bo dovolj in igrala bo izvrstna godba. Nagrade maskam so različne, namreč za lepe in za manj lepe.

Nadalje bo nekdo nesel domov ali slato 10 na 19 kamnov ali pa cekin za 10 dolarjev. Torej rojaki, vsi na plan.

Se nekaj. Gospodinski klub Slov. nar. doma je obljubil stoprocentno kooperacijo in mislim, da vsi veste kaj to pomeni.

Torej rojaki, v Slov. nar. dom dne 1. marca in na veselo avdijanje.

Frank Ravnikar, član "Triglava", št. 2 SNPJ.

Jugoslovanski večer na čikaški univerzi

Chicago.—V petek zvečer, dne 7. marca, priredi klub slovenskih dijakov na Čikaški univerzi jugoslovanski program v Mandel theatru ter ples v dvorani Reynolds kluba na 57. cesti. Program aranžirajo jugoslovanski dijak imenovane univerze, ki so že prošla leta precej storili za gojenje naše domače prosvete med ameriškim visokolskim svetom.

Program bo vseboval tamburaško godbo "Zvonimir", najboljša točka programa pa bo krasna slovenska pesem, Vilharjev oratorij "Matija Gubec", katerega bo proizvajala "Zora", odlični hrvatski zbor, skupno s pevskimi drugimi hrvatskega zbora. "Zora" zapoje tudi spev iz hrvatske opere "Zrinjci". — Mrs. Kathryn Brajak, hrvatska operna pevka, ki je pred kratkim dala svoj samostojni program, bo nastopila s dvema hrvatskima pesmama "Romana" in "Lakovski". Spremlja jo pianistka mrs. Zorka Gabrić. Program se zaključuje s srbskim narodnim plesom, katerega vprizore člani in članice srbskega pevkega društva "Branko Radičević".

Pokažimo veliko zanimanje za prireditve. Prostora v Mandel Theatru je dovolj, skoro za par tisoč ljudi. Vstopnina za dijake 25c, za druge goste 50c.

Odbor za program.

Za napredek farmarjev

Willard, Wis.—V zadnjem dopisu sem poročal, da smo ustanovili farmarsko unijo z 81 ustanovnimi člani. Danes pa poročam, da smo se narasli na 158 članov in članic, ki imamo unijske karte. Torej je lep napredek v tako kratkem času.

Nadni mesečni seji, ki se je vršila 3. februarja, je bilo sklenjeno, da se zniža pristopnina na \$4.50 za to leto in s tem je tudi plačan "Farmers' Union Herald" za eno leto. To velja samo do 3. marca, do naše prihodnje redne seje; po 3. marcu bomo pristopnina po pravih. Kdor želi pristopiti, ima najboljšo pogoje, ker v celotni Wisconsinu ne pride s tako malo vstopa k uniji.

Zadnjem dopisu sem pisal o nekakšnih willardskih naprednjakih, da so se podpirali, a še sedaj niso pristopili k uniji. Prosim, naj mi bo dovoljeno, da jih imenujem en par, ker sem dobil še kritiko od nekaterih, zakaj ne povem, katere mislim. Prvi med njimi je naš oče šupan, ki še županje deseto leto na Willardu in je obenem član našega društva "Slovenski kmetovalci" št. 198 SNPJ. Drugi je naš društveni predsednik, ki predseduje približno še ravno toliko let.

Prvi kot šupan je gotovo imel od rojakov in društev članov podporo, da je bil dovoljen županost, da bi bil eden prvih med nami in pomagal organizirati unijo. Drugi kot društveni predsednik, ga veče dolžnost po principih jednote, da se bori za napredek unije. Lanako leto sem čital v Proletarcu dopis nekakega delegata zadnje konvencije SNPJ, ki se je mu-

dil na obisku v Willardu ob priliki proslave 25 letnice SNPJ. Kako je hvalil našega očeta šupana, kak naprednjak, ki bi bil v resnici tak v uniji. Ko bo soprota v Colorado čital to, upam, da bo drugače mislil.

Vas je še precej takih, ki ste proti uniji, in na žalost večina članov SNPJ. Kot pomočnemu organizatorju krajevne unije na Willardu ste mi vsi znani. Nekateri ste mi obljubili, da pristopite. Upam, da to storite in da bomo delali roko v roki za napredek nas vseh. Mi ne pozabimo našega cilja je naprej, NAPREJ, dokler ne bomo vsi farmarji organizirani. Potem bomo lahko mi cene dajali našim produktom, ne pa naši prekupčevnici, ki ne sejejo in ne orjejo, pač pa dobro fanjejo naše stroške.

Razstemo, lahko dokažem. Dne 20. februarja smo imeli v Nellvillu konvencijo farmarske unije za Clark county. Bilo nas je čez dve sto delegatov, ki smo zastopali 17 krajevnih postojank v našem okraju, v katerem se je začela organizirati unija pred štirimi meseci. In sediti po poročilu glavnega tajnika iz St. Paula, Minn., je ta okraj po članstvu najmočnejši v vseh Združenih državah. Obenem imamo šest tržnih podružnic, ki pošiljajo enkrat na teden živino, prašiče in druge blago v Chicago. S tem pa mi nismo še zadovoljni. Mi bomo naprej, da bomo pokazali prihodnjemu zborovanju, ki se bo vršilo v Greenwoodu 2. junija tega leta, da smo organizirali slehernega kmeta, ki ima zdrav razum.

Podrobnosti konvencije ne bom opisoval. Govornikov je bilo šest, med njimi je bil glavni govornik farmar iz Nebraska, ki sedaj zastopa več držav, ki spada k uniji in je glavni manager Union Terminal v Chicago, kamor pošiljamo našo živino. V dveh urnem govoru je nam razložil mnogo, za kar je žel veliko odobravanje delegatov. Drugi je bil glavni urednik Farmers' Union Herald, doma tudi iz Nebraska, a je sedaj v St. Paulu, Minn. Moč suhe postave in na obrazu mi je videti, da je moral še precej bojev imeti za unijo, kar nam je tudi razložil. Rekel je, da ne bo odnehal, dokler ne bomo tisti, ki produciramo, tudi gospodarji sadov našega dela.

Da bi opisal njegov govor in govor drugih, bi bila Prosveta polna. Omenim naj še to, da smo izvolili v glavni odbor za Clark county sedem direktorjev, med njimi dve ženaki. Ne smem pozabiti, da smo willardski delegati prošli z našim kandidatom Martinom Klaričem, ki je prišel v direktorji. Moč tudi zasluži za urad. Nam je še pokazal, kako je dober predsednik krajevne unije; je jako dober govornik, izkušen bojevnik unije in precej znan v premogetovih državah Illinois.

Kar je vsem willardčanom znano, se vrše občinske volitve v aprilu. Priporočal bi, da gremo vsi unijski člani in članice na volitve in pomemo z glasovnicami to staro gardo iz občinskega urada in postavimo v urade unijske člane, kateri se boro za napredek nas vseh. Posebno priporočam za šupana Martina Klariča, predsednika naše krajevne postojanke. Ako kateri misli, da jaz zastopam konvencije unije člane v občinski urad, ker iščem kake službe, se moti.

Dve leti nazaj sem bil kandidat za šupana in propadel sem samo s 22 glasovi kljub vsej korupciji od strani stare garde, kar sem vam že dokazal pri ponovnem šteju glasov, da so bile glasovnice izpolnjene po volitvah na domovih in da so registrirali volilce, ki sploh niso bili na volitvah. Javno povem, da ne bom kandidat za noben občinski urad, pač pa bom delal v moji najboljši moči, da izvolimo moč, ki se boro za napredek.

Frank Hren.

K smrtini nesodi Vidričove Milke
Johnstown, Pa.—Nepridržano je prišla žalostna vest, katere se je raznesla kot blisk in pretresala do srca sorodnike in prijatelje sod. Vidriča v Clevelandu, katerih ni malo. Brzojavka je naznanila, da je bila v avtenu koliziji ubita hči s. Vidriča, Mildred Vidrič. S odrogom Branšlejem sva se odločila, da se udeleživa pogreba. Odpotovala sva v torek 25. feb. jutraj v družbi obeh sorodnikov Vidričevih. Na mesto smo dospeli ob 3. popoldne; polna hiša ljudi, stoji zunaj, vsi ne morejo v hišo. Na hišnem pragu se srečamo s s. Vidričem, s očtom ponesrečene hčerke. Kakšna sprememba na njegovem obrazu. Ko sva se pred kratkim bila skupaj, je bil vesel, zgoren, sedaj pa je gotr od silne žalosti. V globoki žalosti pokaže na krsto, v kateri je ležala njegova ljubljena hčerka Milka. Tako lepa, ni podobna mirlici, pač pa mladinki, ki si zaseli politika in brezskrbno spava. Vsa čas prikaže, da se odprejo trepalnice in da se namagne. Ali ona se ne ostra na nas, ne na cvetlice, s katerimi je obložena, na stare, sestro ali brata, ne na soročence, s katerimi se je bila namerila poročiti v par mesecih, ne na družbene brate in sestre, s katerimi je tako z veseljem delovala za procvit društva "Friendly City", SNPJ, in na prijatelje in znance. Ona spi spanje pravičnega, iz katerega se ne zbudi nikdar več.

V soboto zvečer, 22. feb., so imeli veselico naši mladi člani angleško govorečega društva "Friendly City", SNPJ. Pokojna Mildred in njen soročenec Frank Jakob sta bila voditelja iste. Pravili so mi, kako veselo in radostno razpoloženje je vladalo. Udeležba je bila tako velika, da se je razširila na 3. strani.)

Trunkove akrobacije

Rev. Trunk je pred par meseci možko povdaril strašen slučaj, ki se lahko zgodi pri združevanju človeških atomov: lahko bi se namreč pomotoma združili s pasjimi atomi! S tem je hotel "učestnik" Trunk krepko osmisliti materialističen nazor, ki pozna le materijo in ne ve ničesar o združitvi kakih duš, pa je osmislil le samega sebe.

Prosveta mu je odgovorila, da je velik tepec, ker se sploh upa polagati kakšno važnost temu. Združevanje človeških, živalskih in rastlinskih atomov se vrši neprestano! O tem je že povedal Shakespeare v svoji lepi primeri o kralju, ki ga večerjajo črvi. Kaj če bi Trunka požrl volk? Kaj potem nastane iz njegovih atomov? S čem se združijo? In kaj naj to pomeni? Nič!

Trunk pa primaha nazaj kot pravi tepec. NK več ne govori o pasjih atomih. Ne, to ni več važno, hehe. On, ki je prvi sprožil besedo o "nevarnosti napačne atomske združitve," se zdaj zgraža, ker je Prosveta sploh omenila to malenkost! Vidite point? Prej je bilo to važno pri njem, ko pa je dobil volka, je hitro vse to brez pomena. Ne on, temveč mi smo tepci, ker si upamo govoriti o nekakih atomih! Atom so fakt, toda posmrtno spajanje atomov — kaj nas to briga! In velika važnost je v tem, ker je on že davno čital o Shakespearjevi večerji. Seveda je lahko čital, a zakaj se je blamiral s pasjimi atomi?

Postojenjak! Prvič so bili pasji atomi zelo važen argument. Ko pa so pasje atome posekali volčji atomi, je vse to — malenkost. Treba se je brž zasukati na peti in zapeti dolgo pesem o drugi malenkosti, da se pokrije blamaža.

Stari Trunk je velik akrobat. Škoda, ker pase kože in jelene.

Živi kristali

Veliki švedski pesnik in mislec Strindberg se je mnogo bavil tudi s prirodnimi vedami. Napisal je med drugim razpravo o "zdihovanju kamnov". Seveda ne smemo tega "zdihovanja" vzeti dobesedno, ampak pesniško, vendar pa toliko realno, da so tudi rude živa bitja, kakor živali in rastline. Ta misel, ki se je poprej morda videla kot izrodek pesniške domišljije, je v zadnjih časih postala resen predmet raziskujočih učenjakov.

Najzanimivejša v tej smeri so pa raziskovanja univ. prof. Karla Pribrama, ki je nedavno v neki strokovni reviji objavil zanimivo sporočilo. Prišel je namreč do spoznanja, da se najprej stanjeni, potem pa z radijem obsevani kristalni kameni soli pobarvajo, in sicer se nazvamejo najprej temnozeleno-rumene, črne barve, ki nato preide podnevi v sinjo odtenek. Barvanje je posledica motnje, del

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodnina: za Zdravstveno drlavo (sloven Chicago) in Kanada \$0.50 na leto, \$2.00 za pol leta, \$3.50 za četrt leta; za Chicago in Cleveland \$1.50 za leto, \$2.75 za pol leta; za in-
 sarnostvo \$0.50.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$0.50 per year, Chicago and Cleveland \$1.50 per year, foreign countries \$0.50 per year.

Cene celotne po dopolnili. Rokopisni listi ne vračajo.

Advertising rates on agreement. Manuscript will not be returned.

Naslov na vse, kar ima slika s listom:

PROSVETA

2637-39 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v objavo, na primer (Feb. 25-26), poleg valika
 imena in naslova pomeni, da vni je s tem dnem potekla
 rokošina. Posreduje se praviloma, da se vam list ne ustavi.

155

Za kaj se Green briga

William Green, predsednik Ameriške delavske federacije, je rekel te dni v Atlanti: "Federacija s težko brigo opazuje protiversko gibanje v Rusiji. To je umljivo, ker federacija izpoveduje popolno versko svobodo posameznikov in narodov. To je demokratična zahteva."

Green je povedal dvojne nesmislov.

Prvič se briga on, torej ne more govoriti v imenu federacije, to je v imenu vseh delavcev, ki so organizirani v A. F. of L. Članstvo federacije se bolj briga za ameriško delavske razmere, za višjo mezd, krajši delovnik in stalno delo, kakor pa za cerkve v Rusiji. Člani niso pooblastili Greena, da v njihovem imenu govori o boljševiških "verskih persekucijah".

Drugič je verska svoboda, katero "izpoveduje" federacija, nekaj takega v realnem življenju kakor je ravna črta v vsejmirju, o kateri trdi Einstein, da nikjer ne eksistira. Verke svobode faktično nikjer ni. Od pametne je bila vsaka manjšinska religija vedno prezirana in zatirana, in tako je še danes, čeprav se narodni bahajo s civilizacijo.

Saj imamo lep dokaz v Ameriki. Komunizem je tudi nekaka vera, čeprav socialno-ekonomika, materialistična in ateistična. Ali smejo komunisti svobodno razširjati svoje nazore? Ne smejo! Sam William Green jih odločno pobija in se popolnoma strinja s početjem policije, ki maha po ljudeh, ki se imenujejo komunisti. Green pravi, da "s težko brigo gleda na Rusijo, kjer so prepovedane verske procesije in kjer zapirajo cerkve," obenem pa rad vidi, a policija v Ameriki razbija procesije, ki jih organizirajo komunisti. Pa pravi, da je za versko svobodo, za svobodo govora in zborovanja! Da li imajo komunisti prav ali ne, o tem ni zdat vprašanje; vprašanje je, če smejo komunisti v Ameriki s enakopravno povedati svoje resnice ali zmote kakor jih smejo baptisti, metodisti, rimski katoliki in Billy Sunday.

Ameriški Indijanci imajo (gotov rod na zapadu) svoj verski ples, ki se imenuje "kacji ples." Oblasti, ki kontrolirajo indijanske rezervacije, so ta ples prepovedale, češ, da je nemoralen. Taka je verska svoboda za Indijance!

Ce bi se Green malo bolj zanimal za vprašanje brezposelnosti, ki je zdaj akutno v Ameriki, in prepustil brigo za ruske cerkve Rusom, bi bil več moza na svojem mestu. Tako pa je velika ničla. Ruske cerkve so sezidali ruski kmetje in delavci, torej je popolnoma prav, da delajo s cerkvami kar sami hočejo. Ako mislijo, da bi jim namesto cerkve bolj služila žitnica, čitalnica ali teater, je to njihova zadeva, ne pa Greenova.

Zakaj se Green ne uči od socialistov MacDonald, kateremu je ob času njegovega obiska Amerike delal globoke poklone? MacDonald je izjavil, da so vere in cerkve v Rusiji notranja ruska zadeva, v katero se Anglija ne bo mešala. Dalje je MacDonaldova vlada prepovedala vojaškim in mornaričnim kaplanom, ki so v državni službi, udeležiti se "božje službe", ki se vrši za ruske kristjane 16. in 19. marca.

MacDonald postopa pravilno. Zakaj ue še Green?

Iz Rusije poročajo o neki kmetici, ki ima štiri sinove in vsi štirje so "bezbožniki", ki so zavrgli vero v Boga. Mati je obdržala svojo vero, toda nabožne slike je zmetala iz hiše in obesila sliko Lenina. Sosedje so jo vprašali, če je tudi ona zavrgla vero.

"Nisem," je odgovorila starka, "toda jaz ljubim moje sinove in hočem iti z njimi v peklo, da ne bom sama v nebesih!"

Te besede ruske kmetice so vredne premisleka. Kakšno veselje in srečo naj ima mati ali oče v nebesih, če so njuni otroci v peku? Včas pravi kak vernik, kako strašno bi bilo, če ni nič po smrti in ne bomo nikdar več videli svojih dragih. Nje manj strašno kot bi bila večna žalost razdvojenih dragih! To je še bolj strašno in — barbarstvo.

Kaj pa se je zgodilo s staro v Gastoniji? Ali more kdo povedati?

Glasovi in naselbin

Vesti z zapada.

Enuncclaw, Wash.—Hočem nekoliko poročati o življenju Slovencev v državi Washington. Ukvarjamo se s vsakovrstnim delom. Nekateri delajo po premogetovih, nekateri na tleh, drugi zopet po sumah; zelo veliko nas se pa v kavarja s poljedelstvom. Tukaj na zahodni strani Cascade hribovja se pečamo večinoma s mlekarstvom in s kurjerjo. Ali na zahodni strani omenjenega gorovja se pa pečajo s sadjarjo, nekateri tudi pridelujejo seno (alfalfa) in drugi se vkarjavajo s žitom.

Naj pa se dela kar kdo hoče, smo skoraj izključno sami delavci, le malo je malih trgovcev, ki so pa tudi delavci, kajti sami morajo opravljati vsa trgovska dela. Seveda smo pa različnega mnenja in prepričanja, kljub temu se medsebojno še dosti dobro razumemo.

Lahko rečem, da skupamo Slovenci in Hrvatje napredovali in hočemo pokazati drugim narodom, da smo tudi na površju tega planeta.

Opozarjam tudi Slovence in Hrvate, da je določen za vsakovrstno pravo veselico dan 31. maja, ki se vrši tukaj v Krajinu in za vsakovrstni piknik pa 13. julija. Torej se opozarja Slovence in Hrvate, da ne bodo prirejali kakih veselice na ta dneva. Prosim tudi rojake po naselbinah države, da prečitajo zapiski zadnjega vsakovrstnega zborovanja in se začnejo za stvar zanimati.

Matt Petchnik.

Glas pionirja

West Affia, Wis.—Naj mi bo dovoljeno, da zopet spregovorim v javnosti. Opozval sem pazno potrditi dogovor po zadnji konvenciji SNP, prebrati konvencijni zapisnik, pravila in zapisnik zadnje seje glavnega odbora. Videli sem marsikaj, kar mi ni bilo po volji in kar bi se morali izboljšati, da bi odgovarjalo splošni napredku naše jednote. Naj rečem, kakršne so bile priprave za konvencijo, taka je bila konvencija in tako so tudi pravila, katere bi treba v več mestih izboljšati. Propagande in samohvale sem sit in bi najraje videl, da bi povsem prenehala, izjemski tiskajo se mladine.

Glede združenja slovenskih podpornih organizacij zavzemanj stališča, da bi se naj združili samo Slovenci in sicer ne samo federativno, temveč centralno. Kar se tiče hrvatskih organizacij sem mnenja, da bi morali med nami prej priti do boljega razumevanja kot pa sedaj obstaja, predno je mogoče resno misliti na združenje. In bojim se, da se ne bomo nikdar toliko razumeli. To ne govorim iz kakšnih predsodkov, temveč iz izkušenj. Znamo si mi slučaj, kjer je en sam član hrvatske narodnosti povzročil več nereda na seji društva kot vsi Slovenci skupaj. Vse pomirjevalne besede predsednika niso nič pomagale in končno je bil prisiljen zagroziti, da ga bo dal postaviti izven dvorane, tako ne bo miren in sledil razpravam. Ta mu zagrozil, da bo on dal njega (predsednika) vreči iz dvorane in končni rezultat je splošno razburjenje. In med članstvom se naseli mnenja, po kaj čera hoditi na sejo, ker se samo kregajo. S tem ne mislim metati refleksije na hrvatsko članstvo v splošnem, ker med njimi je tudi mnogo pametnih članov. Ne da se pa za kajti dejstva, da je med njimi tudi mnogo takih, ki v prvi vrsti delajo ad hock na sejah. Tudi ne mislim reči, da smo Slovenci angeljini v tem oiru, vendar pa li lastnih izkušenj in opazovanj rečem, da ni med nami toliko ekstremistov.

Glede pridobivanja članov v jednoto sem tudi mnenja, da je treba več previdnosti. Prvič se je potrebno izogibati prepričevam. Do sedaj smo imeli vrsto odprta za vsakega, ki je hotel pristopiti. Glejamo vse preved na število. Pri drugih organizacijah ni opaziti tega, ker bolj pasijo, da vsaj stisnevo ne sprejemajo. Vrata naj bi bila odprta le tistim, ki pridejo iz starega kraja, a tistim, ki pridejo nad petnajst let in še niso člani, naj bi bila absolutno zaprta. "I polni mizi, katero smo sgrajali a pet indijanstini leti trdega dela, bi ni vsak vadel. In mi jim še nudimo nagrade!"

Sam za agitacijo med mladino, da se jo pridobi za jednoto. Ali kder imamo, da bomo pridržali imen Slovence narodna podpora jednota sivečno, je veliki utopist. Tudi ne spametno delati na to, da se jo umetno podaljša. Bolj bi bilo priporočljivo to, da bi bolj delali na to, da se država zavzame za nas in na podpira v slučaju bolezni in onesposobljenosti. Kaj meni koristi, ako je naša jednota močna in bogata, ko pa vsaka konvencija naloži še malo in zopet se malo. Končno, ko postanejo onesposobljeni, bomo imeli le pravico berati pri jednoti za miloščino, ker podpora se itak hitro izčrpa. Slavospevi, da smo člani velike in bogate podporne organizacije, ne bodo zadovoljili našega občutka.

Koliko se moramo zanašati na našo bodočnost in posebno še na mladino, naj služi lepo poročilo glavnega tajnika. V njem čitamo, da je bilo članov 3621 v preteklem letu. Iz tega je razvidno, da vsa jednota reklama, trud in stroški veliko ne pomagajo. In jednota tudi nima toliko denarja, da bi ga mladina ne spravila za sport in luksuz, ako bi ji prišel v roke. Torej priporočam previdnost pri izdajanju denarja v atletične vrhe in podobne ustanove. Starejši člani, ki opazujemo te razkošnosti in slabo gospodarstvo postajajo neupravičeni in da jednota malo-marni, neoziraje se na slavospeve in reklamo.

Glede točke v pravilih, da se čla

nom posojuje jednotno premoženje, nisem preveč zadovoljen. Ker tisti člani, ki so najbolj potrebni pomoči, namreč naši farmarji z veliko kopečo otrok, je ne dajo. Dobe pa jo člani so velikih mestih, ki lahko potem spakulirajo, ako hočejo, na raznih jednotah. Iz tega razloga sem še pred več leti spetljal, ako jednota nima pravice posojati denar vsem članom, naj isto dobi. Sedanjí način posojevanja je povsem nebratski. Dolžnost glavnega odbora je, da stvar uredi tako, da bodo tudi naši kmetovalci deležni te pravice in ravno tako tudi člani v manjših mestih in naselbinah.

Kar se tiče raznih bondov, o katerih poroča glavni blagajnik, ta vent tudi ne more dobro vplivati na starše člane. Mar bi ne bil denar bolj sigurno vložen na farmah kot pri nezanesljivih družbah?

Glede dopisov po zadnji konvenciji. Povem, da velikokrat pogrešam pokojnega urednika. On ne bi pustil laži v javnost pot Prosvete, ne naj bi prišlo od katerekoli strani. Dopisi, ki so bili zadnje čase v Ljudskem glasu, Prosveti ne delajo nikake časti. Posebno Detroit in Chicago sta pokazala svoje slabe karaktere. Uredniku priporočam, naj bolj pogosto rabi kso.

Joe Radclif, član št. 10.

Agitacija za dom

Milwaukee, Wis.—Teklo, da bi se bilo iz katere druge slovenske naselbine v Ameriki toliko pisalo v našem časopisu kakor iz milwaukee, predno so prišli graditi svoje domove. Mogoče tudi niso imeli nikjer toliko opravka s vsakovrstnimi zaprekami kakor ravno pri nas. Saj pa tudi, kakor vsa znamenja kažejo sedaj, bodo milwaukee Slovenci lastniki največjega narodnega doma v Ameriki. Zato smo primorani, da se tako pogosto oglašamo. Vsa prav Slovence nam bi tudi prav gotovo privoščili, če nameravajo doseči, pa naj živi še kjerkoli v Ameriki in bode z nami vred ponosen. Saj smo se sedaj bopisli dopis nekakega zavednega Slovence iz Clevelanda, ki zasluduje naše delo, da nas bodri in čestita našim dosežkom in uspehu. On dobro ve, kakor bi morali tudi vsi ostali vedeti, da pomeni dolg Slovencev v tej ali oni naselbini kredit celemu našem narodu, ki je raztresen širom Združenih držav.

Telava je bila pridobivati delničarje Slovenskemu domu pri nas že par let nazaj. Vse drugače pa je danes. Na igrovost se naloži le tam, kjer je prevelika revščina in pa pri tistih bolj redkih, ki mislijo, da je popolnoma prav, če trava raste le toliko časa dokler oni žive.

Neki vplivni in tudi premočni mož hotel se pred dvema letoma prav nič siliti o slov. domu. Zdelo se mu je stvar neizpeljiva iz razloga, ker smo Slovenci vsaki samo zase. Pred kratkim pa nam je dejal, da vidi sedaj stvari drugače in tudi že lastuje večje število delnic. On pride večkrat v dotiko z vplivnimi Američani in povelja je nam, s kakšnim presenečenjem gledajo oni na nas sedaj, ko so videli razglašeno po angleških časopisih, kaj mi nameravamo storiti. Niso se nadejali kaj takega od tistih, katere so v splošnem imeli za ubogo nevedno delavsko paro in navadno "ginije". Kaj bodo rekli šele takrat, ko bomo imeli našo sedanjo namero dovršeno? In do tega mora priti zanimanja je dovolj vsepoved. Kar nam je še potrebno, je to, da naš evangetiz doseže slehernega Slovence in Slovenko, da govorimo s njimi, jim dopovemo, da je to v njih korist, da se upišejo kot delničarji našega doma. Se je široko polje med nami. In ali naj to opravi vse sam direktorji? Ali ni takorekto dolžnost nas vseh, da pomagamo? O tem vprašanje se je podrobno razpravljalo na zadnji direktorski seji.

O saključno te se je pa na prihodnje poročati. Pazite, zasledujte. Zopet na novo prijavljeni delničarji Slovenskega doma v Milwaukee do 22. februarja in pridobljeni po Antonu Čerčevniku: Josephine Volovšek, Rose Stiglitz, Fany Janovnik, Helen Novak, Ralph P. Brager, Mary Gnader, Frank Gnader, Stanley Gnader, Po Matija Kovacich: Joe Dragan, Anton Fink. Po Joe Evanichu: John Schaff.

Joseph Match.

Raznoterosti

La Salle, Ill.—Poročati moram, da je preminul pokojni Joseph Bergles, dne 21. decembra 1920. Pokojnik je bil zavedni delavec, bil je član društva "Triglav" št. 2 SNPJ in član Slov. sam. podp. društva "Edinost". La Salle, Ill. ter član UMW of A. Pokopani je bil civilno in hvala predsedniku društva "Triglav" in predsedniku društva "Edinost" za nagovore. Pokojnik soprota je bil rojen v Gorjanskem Gradu na Stajersku. Tukaj napuša sina, tri hčere, dva brata in štiri sestre. Mnogo rojakov se ga bo še mnogo let spominjalo in najbolj pa morda tisti, ki jim je bil vedno na razpolago pri dobljanju državljanških pravic.

Podajaj mirno, delavski trpin! Nadajaj moram poročati, da rudarji, ki so pod okriljem UMW of A., so izšli iz boja zmagoviti. Stavka se je končala po 34 mesecih njim v prid. Sicer je bil boj težak in posebno za tiste, ki so oblozili z velikimi družinami, toda bolj je končan in rudarji, ki so ostali zvesti svoji organizaciji, lahko ponosno korakajo naprej s čim čim.

Svoječasnje je bila slovenska naselbina v La Salle na jako dobrem glasu kot delavsko zavedna. Dejstvo je, da je veliko pripomogla za porast

SNPJ, kar je tudi lahko razvidno po številnih družah. Njena načelna stavba je zagledala bel dan ravno v tej naselbini. Imamo tudi Slovenek najbližji dom.

Omeniti moram tudi, kar se stave kaže, da je tudi nekaj Slovencev med tistimi, ki so svoje puške pomotoma v kurzo in se pripogibali kooptam, da bi jim skraj gobe zrastle na hrbtu. Najbolje je pa se to, da imamo rojaka v naselbini, na katerega smo bili avočasoma ponosni, posebno pa rudarji. Toda čas je pač, da ni moč na svojem mestu. Roditi na konvenciji, včasih manj dnevice, za katere so morali garadi soprota ob potu svojega obraza, pri domov, čakati se par dni in kričati "akabi! akabi!" in razne druge priimke, in sicer le toliko časa, da se obli zopet check od UMW of A. in čez par dni pa v akbarije. Res žalostno, toda je resnično. Sramota!

Mladina Slov. nar. doma je privedla dne 9. februarja igro "Mother Goose", ki so jo igrali prav dobro in sicer v angleškem jeziku. Ne smem pozabiti, ko so peli slovenske pesmi, je bilo vsakemu, nekako čudno pri srcu, ker so ga pesmi gotovo ponela na redno grudo, kjer je skraj vsak prepeval enake pesmi, ako me drugje pa prav gotovo na paši. Dolžnost me vede, da se vsem skupaj najlepše zahvalim, to je mladini in rediteljem, ki so jih pustili, da so nam napravili prav lep popoldan in nekaterim tudi lep večer. Hvala tudi gospi Anni Mavraj in rojaku Antonu Janku, ki sta se toliko trudila s prireditvijo. Le tako naprej in bodočnost nam je zagotovljena.

Sedaj moram pa še poročati, da prirediteljsko društvo "Triglav" št. 2 SNPJ dne 1. marca maskaradno veselico v spodnjih prostorih Slov. nar. doma. Ker društvo Triglav se ni imelo več let nobene prireditve, so rojaki vlnudo vabljivi, da se polnočkovno udeležijo; ravno tako so vabljivi tudi rojaki iz Oglesby, DePue in Ottawa. Zavarbo bo dovolj in igrala bo izvrstna godba. Nagrade maskam so različne, namreč za lepe in za manj lepe.

Nadalje bo nekdo nesel domov ali slato uro na 10 kamnov ali pa cekin za 10 dolarjev. Torej rojaki, vsi na plan.

Se nekaj. Gospodinjaki klub Slov. nar. doma je obljubil stoprocentno komerciacijo in mislim, da vsi veste kaj to pomeni.

Torej rojaki, v Slov. nar. dom dne 1. marca in na veselo svidejte.

Frank Ravnakar,

član "Triglava", št. 2 SNPJ.

Jugoslovanski večer na čikaški univerzi
 Chicago.—V petek zvečer, dne 7. marca, prirediteljski klub slovenskih dijakov na Čikaški univerzi jugoslovanski program v Mandel teatru ter ples v dvorani Reynolda kluba na 57. cepti. Program aranžirajo jugoslovanski dijaki imenovane univerze, ki so se prošla leta precej storili za gojenje naše domače prosvete med ameriškim visokošolskim svetom.

Program bo vseboval tamburaško godbo "Zvonimir", najboljša točka programa pa bo krasna slovenska pesem, Vilharjev oratorij "Matija Gubec", katerega bo proizvajala "Zora", odlični hrvatski zbor, skupno s pevskimi drugera hrvatskega zbora. "Zora" zapoje tudi spev iz hrvatske opere "Zrinjaki". — Mrs. Kathryn Brajak, hrvatska operna pevka, ki je pred kratkim dala svoj samostojni program, bo nastopila s dvema hrvatskima pesmama "Romanca" in "Lazstovki". Spremlja jo pianistka Mrs. Zorka Gabrich. Program se zaključuje s srbskim narodnim plesom, katerega vprizore člani in članice srbskega pevkega društva "Branko Radicević".

Pokažimo veliko zanimanje za prirediteljske Prostore v Mandel Teatru je dovolj, skoro za par tisoč ljudi. Vstopnina za dijake 25c, za druge goste 50c.

Odbor za program.

Za napredek farmarjev

Willard, Wis.—V zadnjem dopisu sem poročal, da smo ustanovili farmarsko unijo z 81 ustanovljenimi člani. Danes pa poročam, da smo se naradili na 158 članov in članice, ki imamo unijske karte. Torej je lep napredek v tako kratkem času.

Na redni mesečni seji, ki se je vršila 3. februarja, je bilo sklenjeno, da se zniža pristopnina na \$4.50 za to leto in s tem je tudi plačan "Farmers' Union Herald" za eno leto. To velja samo do 3. marca, do naše prihodnje redne seje; po 3. marcu bo pristopnina po pravilih. Karer šeli pristopiti, ima najboljšje pogoje, ker v celotni Wisconsin ne pride s tako malo vsto k uniji.

V zadnjem dopisu sem pisal o nekakšnih willardskih naprednjakih, da so se podpisali, a se sedaj niso pristopili k uniji. Prosim, naj mi bo dovoljeno, da jih imenujem en par, ker sem dobil še kritiko od nekaterih, zakaj ne povem, katere mislim. Prvi med njimi je naš oče šupan, ki se šupanje deseto leto na Willardu in je obenem član našega društva "Slovenski kmetovalci" št. 198 SNPJ. Drugi je naš društveni predsednik, ki predseduje približno še ravno toliko let.

Prvi kot šupan je gotovo imel od rojakov in druženih članov podporo, da je bil izvoljen šupanom še večkrat. Bila je njegova dolžnost, da bi bil eden prvih med nami in pomagal organizirati unijo. Drugi kot društveni predsednik, ga veče dolžnost po principih jednote, da se bori za napredek unije. Lansko leto sam čital v Proletarcu dopis nekakega delegata zadnje konvencije SNPJ, ki se je mu

dil na obisku v Willardu ob priliki praviave 25 letnice SNPJ. Kako je hvalil našega očeta šupana, kak na prednjak da je. Če bi bil v resnici tak naprednjak, bi gotovo bil eden prvih v uniji. Ko bo sobrat v Colorado čital to, upam, da bo drugače mislil.

Vas je še precej takih, ki ste proti uniji, in na kalost večina članov SNPJ. Kot pomočnemu organizatorju krajevne unije na Willardu ste mi vsi znani. Nekateri ste mi obljubili, da pristopite. Upam, da to storite in da bomo delali roko v roki za napredek nas vseh. Mi ne poznamo nasej. Naš cilj je naprej, NAFB, dokler ne bomo vsi farmarji organizirani. Potem bomo lahko mi cene dali našim produktom, ne pa naši prekupovalci, ki ne sejejo in ne orajo, pač pa dobro kanjejo naše stroške.

Da rastemo, lahko dokažem. Dne 20. februarja smo imeli v Nellisville konvencijo farmarske unije za Clark county. Bilo nas je čez dve sto delegatov, ki smo zastopali 17 krajevnih postojank v našem okraju, v katerem se je začela organizirati unija pred štirimi meseci. In sediti po poročilu glavnega tajnika iz St. Paula, Minn., je ta okraj po članstvu najmočnejši v vseh Združenih državah. Obenem imamo šest tržnih podružnic, ki pošiljajo enkrat na teden živino, prašiče in drugo blago v Chicago. S tem pa mi nismo še zadovoljni. Mi bomo naprej, da bomo pokazali prihodnjemu zborovanju, ki se bo vršilo v Greenwoodu 2. junija tega leta, da smo organizirali slehernega kmeta, ki ima zdrav razum.

Podrobnosti konvencije ne bom opisoval. Govornikov je bilo šest, med njimi je bil glavni govornik farmar iz Nebraska, ki sedaj zastopa več držav, ki spada k uniji in je glavni manager Union Terminal v Chicagu, kamor pošiljamo nako živino. V dveh urnem govoru je nam razstolmčil mnogo, za kar je žel veliko odobravanje delegatov. Drugi je bil glavni urednik Farmers' Union Herald, doma tudi iz Nebraska, a je sedaj v St. Paulu, Minn. Moč suhe postave in na obrazu mu je videti, da je moral že precej bojev imeti za unijo, kar nam je tudi razstolmčil. Rekel je, da ne bo odnehal, dokler ne bomo tisti, ki produciramo, tudi gospodarji sadov našega dela.

Da bi opisal njegov govor in govor drugih, bi bila Prosveta polna. Omenim naj še to, da smo izvolili v glavni odbor za Clark county sedem direktorjev, med njimi dve ženski. Ne smem pozabiti, da smo willardski delegati prodrli z našim kandidatom Martinom Klaričem, ki je prišel v direktorji. Moč tudi zasluži za urad. Nam je še pokazal, kako je dober predsednik krajevne unije; je jako dober govornik, izkušen bojevnik unije in precej znan v premogetopih državah Illinois.

Kakor je vsem willardčanom znano, se vrše občinske volitve v aprilu. Priporočal bi, da gremo vsi unijaki člani in članice na volične in pomemo z glasovnicami to staro garo iz občinskega urada in postavimo v uradu unijske člane, kateri se bore za napredek nas vseh. Posebno priporočam za šupana Martina Klariča, predsednika naše krajevne postojanke. Ako kateri misli, da jaz zato priporočam unijske člane v občinski urad, ker iščem kake službe, se moti.

Dve leti nazaj sem bil kandidat za šupana in propadel sem samo s 22 glasovi kljub vsej korupciji od strani stare garde, kar sem vam že dokazal pri ponovnem šteju glasov, da so bile glasovnice izpolnjene po volitvah na domovih in da so registrirali volilce, ki sploh niso bili na voličih. Javno povem, da ne bom kandidat za noben občinski urad, pač pa bom delal v moji najboljši moči, da izvolimo može, ki se bore za napredek.

Frank Hren.

K smrti nezgodil Vidicehove Milke
 Johnstown, Pa.—Neprizakovano je prišla žalostna vest, katerega se je resnela kot blisk in pretresla do srca sorodnike in prijatelje sod. Vidiceha v Clevelandu, katerih ni malo. Bravajva je naslanila, da je bila v avtenu kolikaj ubita hči a. Vidiceha, Mildred Vidiceh. S sodergom Braništeljem sva se odločila, da se udeleživa pogreba. Odpotovala sva v torek 25. feb. jutraj v družbi olih sorodnikov Vidicehovich. Na mesto smo dospeli ob 3. popoldne; polna hiša ljudi, stoji zunaj, vsi ne morejo v hišo. Na hišnem pragu se srečamo s a. Vidicehom, s očetom ponesrečene hčerke. Kakšna sprememba na njegovem obrazu. Ko sva se pred kratkim bila skupaj, je bil vesel, zgoren, sedaj pa je potrt od silne žalosti. V globoki žalosti potaka na krsto, v kateri je ležala njegova ljubljena hčerka Milka. Tako lepa, ni podobna mrljici, pač pa mladenki, ki si zaseli poditka in brenskrbno spava. Vsa čas prikazuje, da se odprejo trepalnice in da se nasmeje. Ali ona se ne oira na nas, ne na cvetlice, s katerimi je obložena, na starše, sestro ali brata, ne na sorodence, s katerim se je bila namenila poročiti v par mesecih, ne na družvene brate in sestre, s katerimi je tako z veseljem delovala za procvit društva "Friendly City", SNPJ, in na prijatelje in znance. Ona spi spanje pravičnega, iz katerega se ne zbudi nikdar več.

V soboto zvečer, 22. feb., so imeli vesilico naši mladi člani angleško govorečega društva "Friendly City", SNPJ. Pokojna Mildred in njen sorodence Frank Jakoby sta bila voditelja iste. Pravili so mi, kako veselo in radostno razpoloženo je vladalo. Udeležba je bila tako velika, da je bilo težko najti prostora.

(Dolge na 3. strani.)

Trunkove akrobacije

Rev. Trunk je pred par meseci možko povdaril strahen slučaj, ki se lahko zgodi pri združevanju človeških atomov: lahko bi se namreč pomotoma združili s pasjimi atomi! S tem je hotel "učekanj" Trunk krepko osmisliti materialističen nazor, ki pozna le materijo in ne ve ničesar o združitvi kakih duš, pa je omečil le samega sebe.

Prosveta mu je odgovorila, da je velik tepec, ker se sploh upa polagati kakšno važnost temu. Združevanje človeških, živalskih in rastlinskih atomov se vrši neprestano! O tem je še povedal Shakespeare v svoji lepi priimeri o kralju, ki ga večerjajo črvi. Kaj če bi Trunka požrl volk? Kaj potem nastane iz njegovih atomov? S čem se združijo? In kaj naj to pomeni? Nič!

Trunk pa primaha nazaj kot pravi tepec. Nk več ne govori o pasjih atomih. Ne, to ni več važno, hehe. On, ki je prvi sprožil besedo o "nevarnosti napačne atomake združitve," se zdaj zgraža, ker je Prosveta sploh omenila to malenkost! Vidite point? Prej je bilo to važno pri njem, ko pa je dobil volka, je hitro vse to brez pomena. Ne on, temveč mi smo tepec, ker si upamo govoriti o nekakšnih atomih! Atom so fakt, toda posmrtno spajanje atomov — kaj nas to briga! In velika važnost je v tem, ker je on že davno čital o Shakespearejevi večerji. Seveda je lahko čital, a zakaj se je blamiral s pasjimi atomi?

Postenjak! Prvič so bili pasji atomi zelo važen argument. Ko pa so pasje atome posekali voljši atomi, je vse to — malenkost. Treba se je brž zasukati na peti in zapeti dolgo pesem o drugi malenkosti, da se pokrije blamaža.

Stari Trunk je velik akrobat. Škoda, ker pase koze in jelene.

Živi kristali

Veliki švedski peanik in mislec Srinberg se je mnogo bavil tudi s prirodnimi vedami. Napisal je med drugim razpravo o "zdhovanju kamnov". Seveda ne smemo tega "zdhovanja" vzeti dobesedno, ampak peanško, vendar pa toliko resno, da so tudi rude živa bitja, kakor živali in rastline. Ta misel, ki se je prej morda videla kot izrodek pesniške domišljije, je v zadnjih časih postala resen predmet raziskujočih učenjakov.

Najzanimivejša v tej smeri so pa raziskovanja univ. prof. Karla Prizbrama, ki je nedavno v neki strokovni reviji objavil zanimivo sporočilo. Prišel je namreč do spoznanja, da se najprej stlanjeni, potem pa z radijem obsevani kristalni kamene soli pobavirajo, in sicer se nazvamejo najprej temnozeleno-rumene, črne barve, ki nato preide podnevi v sinjo odtenek. Barvanje je posledica motnje, deloma tudi razpadanja notranje zgradbe kristalov, torej hkratu tudi znak bolezni.

Prof. Prizbram je nadalje ugotovil, da nastanejo tam, kjer so prej bili stisnjeni in bolelno pobavirani kristali kamene soli, nekakšni svetlejši obroči, ki se razširjajo po celem

Vesti iz Jugoslavije

POMEMBEN RAZVOJ JUGOSLOV. TRGOVINSKE MORNARICE

Jugoslavija je v veliki meri tudi pomorska dežela. Saj meji na veliko Jadransko morje. V skoraj svoji zapadni meji. Toda, kljub temu pa, da se jo more priležati med pomorske države, nima zelo razvite pomorske trgovine in je ta tudi malenkostni delež v narodnem gospodarstvu Jugoslavije.

Vzrok slabo razviti pomorski trgovini leži v glavnem v tem, ker ni dovoljno industrijska dežela in pa, ker so dežele v zaledju kolikor toliko same preskrbljene s potrebnimi življenjskimi pripomočki. Tudi dežele za Jugoslavijo, to je na vzhodu in severu Jadranskega morja, niso toliko potrebne uvoza, ki bi se moral izvršiti preko Jugoslavije in Jadranskega morja. V postev, da je Jugoslavija mlada država brez točno razvitega kapitalizma in industrije. Stara Srbija pa ni imela morja in je bila čisto celinska država. Takozvani prečanski kraji pa so bili vedno odvisni ali od gospode v Budimpešti, ali pa od gospode na Dunaju. Trst ali Reka pa sta, kar se tiče gospodarsko-finančnih zadev prišla premalo v poštev, da bi mogla regulirati in dajati tek domačemu gospodarstvu sedanjim takozvanim prečanskim pokrajinam. Končno pa je Trst pripadel Italiji in prav tako tudi Reka.

Trgovina na Jadranskem morju v zadnjem desetletju precej hira. V svetovnem trgovstvu je pač Jadransko morje mala možnost in služi v glavnem le malim takorekto provincialnim zahtevam neobširnega zaledja. Zlasti rapidno pada Trst, prav tako Reka. Vzrok temu propadanju leži v tem, da ni tržišča in da zaledje, ki ni italijansko—ne jemlje italijanskih trgovcev konsumnih produktov ali kolonialnega blaga, ker imajo svoje nove in šele porajajoče se luke in razvijajoče se lastno, narodno trgovstvo.

Jugoslavija se v tem pogledu šele razvija in priznati je treba, da je ta razvojna doba jako počasna.

Tako se vidi v forsiranju izpolnitve jugoslovanskih pristanisk jako težavno stališče. Proti italijanski Reki — grade pristanišče Sušak. Lepo se razvija Bakar, blizu Sušaka, dalje v srednji Dalmaciji pa dajejo veliko pažnje razvoju Splita v pristanišče, — proti italijanskemu Zadru, ki je še čisto na robu gospodarskega propada.

Istodobno pa se razvija tudi trgovska tonaža Jugoslavije. Prav tako počasi prodira in osvaja pot.

Pred desetimi leti, oziroma 8 odn. šestimi leti, se o jugoslovanskem pomorskem trgovstvu ni moglo skoraj niti razpravljati. Danes po dobrem desetletju pa je že treba zabeležiti nekaj uspehov. Zlasti zadnja dva leta sem je napredek v grajenju in izboljšavanju jugoslovanskega pomorskega trgovstva kar razveseljivo.

Leta 1926 je vsa jugoslovanska pomorska trgovina imela 150.000 ton. Danes, ko smo zaključili 1929 pa jih je bilo že 360.000 ton.

Jugosl. parobrodna društva na Sušaku, Dubrovniku in Splitu kažejo v zadnjih letih res veliko aktivnost in od leta do leta jačajo s podporo vlade v Beogradu svojo mornarico. Izredno velike važnosti za trgovsko mornarico pa je ladjedelnica v Kraljevi. V njej je naložen angleški kapital Yarrow & Comp. iz Glasgowa. Letos bo ta ladjedelnica povečana in opremljena s najmodernejšimi stroji, ker ima angleški kapital interese na tem, da ima v monopolu ladjedelstvo v državi.

Kakor se čuje se prične s montiranjem v kratkem času. I. mela bo seveda zelo velik pomen za vse jugoslovansko trgovsko pomorstvo. Jugoslavija pa tega rabi, kajti vse se razvija, vse gre svojo pot navzgor. Jugoslavija kot država, ki je udeležena tudi na morju, ima priliko, da se razvije in da založi s potrebnim blagom ne le samo sebe, to je svoje pokrajine. Pogoji za to so tu, le izvesti jih je treba!

ZALOSTNE ŽIVLJENSKE TRAGEDIJE MLADINE V ZAGREBU

Kam plovemo?
Ljubljana, aredi februarja. Tudi Zagreb ni brez žalostnih senzacij. Današnji čas je menda prav sposoben delati grenkosti in žalosti prebivalstvu.

Razpasa se je samomorilna manija. Povsod iščejo vzroke temu, na vse načine obračajo povode, pregledujejo vrvice, s katerimi se nesrečniki obesaajo, duhajo lizol, katerega so izpile nesrečnice, pa vse zaman. Nihče ne more nicesar v tem času ukreniti.

Najbolj hudo je za mladino. Kadar si konča mladina življenje, takrat je še najbolj žalostno. Ne radi — "nesrečne ljubezni", ne zato, ampak zato, ker mladina obupuje nad življenjem, ki se ji zdi pusto in prazno, kakor da bi bilo v okovih, kjer ni poleta, kjer ni resnice in pravice, kjer ne poznajo človeka.

Samomor se množe. Tako beležijo listi, a nihče se ne zga-ne, nihče ni zmožen dati prepotrebnege leka.

Kam plovemo?
Mladi obrtnik — se ustrelil 10. februar 1930.

Popoldne ob 13. uri (eni) se je ustrelil mesar Stepan Spevec. Po činu so ga takoj prepeljali v bolnico, kjer je v najhujših mukah umiral čeli dve uri. Ob 3. popoldne je nesrečni izdihnil. Star je bil komaj 26 let, bil priden in trezen človek. Zakaj je šel v smrt, ne morejo ugotoviti. Ljubzen je izključen.

Zagreb, Našička ulica.

16 letni deček želi smrti

Komaj 16 letni čevljarški vajenec Zvonimir Lovrenčič se je zastrupil. Nekje je dobil octovo kislino in jo izpil pol decilitra. Kislina je takoj učinkovala. Dečka so pravočasno opazili in ga prepeljali v bolnico, kjer so mu izprali želodec. Njegovo stanje je kritično. Za "javnost" je napisal pismo, ki ga pa ni dokončal. Vzrok njegovemu dejanju ni znan.

Služkinja, komaj devetletna, se zastrupila, se zastrupila

Ilica v Zagrebu.
Lepa devetletna služkinja Ljubica Petras je popila deciliter octove kisline. Njeno stanje je zelo težko. Zdravilo jo v zakladni bolnici in je malo upanja, da okreva: Razlogi njenega dejanja niso znani. Ljubzen je izključen.

Iz beše v smrt

Maksimir, cestni jarek.

Našli so ga v jarku. Bil je pijan in je zmrznil. Čevljarški pomočnik Adolf Pavluša, priden in zanesljiv mlad mož. Poručen. V bedi, ki je upropastila njega in njegovo družino. Napil se je, in v pijanosti šel v smrt. Zvali se je v jarek in čelni smrti. Vzrok pijanost, tako so zabeležili zagrebški listi. V resnici je bila vroča beda. Mož ni bil dovolj močan in se je napil, da pozabi svojo revščino.

Ce nihče, zakaj se MI sami ne vprašujemo: Kam plovemo?

Ali ni potreba tu socialne remedure?

IZ LJUBLJANE

Velik požar na Vožarski cesti.
— 13. februarja popoldne je nenadoma pričelo goreti v tovarniških prostorih "Kuverta", kjer je bila nakopičena velika zaloga papirnatih izdelkov, predvsem pisemskega papirja ter kuvert. Zgorelo je za 60.000 dinarjev. Škodo trpi zelo občutno tudi lastnik hiše na Vožarski cesti. Tvorica "Kuverta" je zavarovala.

Zmerno mrzlo vreme v Sloveniji. — Zadnja dva tedna se je vremenski barometer v Sloveniji znatno približal normalnemu zimskemu vremenu. Kajti preje je bilo skoro več kakor en mesec neprestano jesensko deževje, ki je bilo le sem pa tja pomešano tudi s snežinkami. Prave zime ni bilo, le vreme je nagajalo ljudem, ker ni prešlo ne v topel ne v mrzel zimski ekstrem. Sedaj se je vreme sicer v temperaturi poslabšalo, ker je tem-

peratura znatno padla, toda nimate ne megle, ne oblakov in prav lepo je sije predpomladansko solnce.

Upati pa je, da bo to držalo vsaj še štirinajst dni. No potem, pa hvala bogu, bomo že "skozi" iz najhujšega!

Po vsej dravski banovini traja zmeren mrz. Barometer kaže običajno 7.70 do 7.75. Temperatura varira med minus 2 do minus 10 stopinj celzusa.

Ker mu je bil eno oko, je do bil eno leto težje ječe. — Ljudje so včasih sitni, da bog ne da. En tak siten je tudi Franče, ki je sicer že oženjen in 52 let star, pa je vendar kljub starosti še skrajno nepreviden, kadar ga prime njegova sitnost.

Nekoga dne poleti je zavil v gostilno Miklič v Ljubljani. Vročina ga je kuhala in se je šel pokrepat. Bil je že nekoliko vinjen, pa ne od solca, ali vročine, bog ne daj, temveč od piva, ker ga je tisti dan že dokaj iztočil. Po svoji kranjski navadi je pričel uganjati razne neumnosti in je bil prav nataknen, ko so ga opozorili, da se ima lepo in primerno obnašati. Prišedši v gostilno, je takoj zahteval vinca. Odklonili so mu ga, ker je preočito že kazal znake pijanosti. Mož pa je postal jezen. Začel je razsajati po gostilni in kričati.

Ubogi natak je imel dosti dela z njim, kajti nič si ni dal dopovedati. Da, še manipulirati je pričel s palico in to tako nerodno, da je veljalo natakarka eno oko. Francelj ga je s palico sunil naravnost v očesno votlino in mu oko tako močno poškodoval, da je na njega popolnoma oslepel.

Ljubljana, 7. feb. 1930.

Poziv slovenskim umetnikom

Na seji odbora za razstavo Jugoslovanske sodobne umetnosti v Ljubljani, ki se je vršila v prostorih Narodne galerije v Ljubljani dne 6. februarja, se je sklenilo, da se pozove na veliko sodelovanje na razstavi vse slovenske umetnike. Razstave se bodo vršile na Angleškem, predvsem v Londonu in po večjih mestih Velike Britanije.

Vršila se bo razstava od 2. aprila do 30. maja 1930.

Za prireditve poskrbe: 1. Tate Gallery v Londonu. 2. Jugoslav Society v Londonu. 3. British Society v Zagrebu s svojimi odbori v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani.

Ljubljanski odbor se imenuje "Odbor za razstavo jugoslovanske sodobne umetnosti v Ljubljani." Vsi dopisi naj se pošiljajo na naslov: Dr. Rajko Ložar, Ljubljana, Narodni muzej.

1. Namestitev razstave bo v prostorih londonske Tate Gallery; otvoritev bo za vabljenje dne 2. aprila t. l., za splošnost pa 3. aprila.

2. Razstava bo odprta najmanj šest, a največ osem tednov.

3. Skupen obseg na razstavo pripuščenih del znaša 120 slik, 60 kipov in 100 listov reprodukcij, rane grafike, risb, akvarelov itd.

4. Iz Londona bo potovala razstava v razna mesta Velike Britanije; ta turneja bo zaključena na koncem avgusta 1930.

5. Prireditelji v Veliki Britaniji si pridržujejo pravico, razstavo za turneje ocepiti, če bi bilo to potrebno iz kakšnega vzroka.

Pogoji za udeležbo na razstavi:

1. Udeleženci morajo poslati svoja dela najkasneje do 14. februarja do 6. zvečer v Narodni dom v Ljubljani.

2. Dela bodo žirirana:
a) od lokalne žirije v Ljubljani, obstoječe iz g. dr. Rajko Ložar, Tone Kralj, Franc Pavlovic in Tine Kos.

b) V Zagrebu, kjer pridejo pred centralno žirijo, v kateri bosta po dva zastopnika iz Beograda, Zagreba in Ljubljane: Dr. R. Ložar, Niko Pirnat in profesor J. Plečnik za vso arhitekturo Jugoslavije.

c) Pravico zadnjega pregleda si pridržuje Tate Gallery v Londonu; ta pregled se bo pa oziral na dopustnost razstavitve iz lokalnih običajev.

3. Oprema mora biti v ozirom na reprezentativni pomen najskrbnejša; slike morajo biti napete na spodnji okvir, dobro montirane v glavni okvir, laki suhi; reprodukcije, risbe, akvareli v paspartutih. Slaba oprema je lahko razlog za zavrnitev.

Glasovi iz naselbin

(Nadaljevanje z 2. strani.)

ka, da so se sploh vsi čudili. Pokojnica se je pred mnogimi izrazila: "Boste videli, kako bo od sedaj naprej naše društvo napredovalo!" Kolikor ji je čas dopuščal, je agitirala za nove člane. Ob eni ajutraj je imela zelo vesela s uspehom. Z veseljem usmehljajem se je poslovila od navzočih ter se podala s zarocencom proti domu. Megla je ležala nisko nad zemljo. Dospeta v avtu do železniskega križišča, kjer so stali vozovi. Varnostne naprave nobene, nobene luči. (Sedaj se pripravljala mestna vlada, da prisili kompanijo dotični prostor razsvetliti). Ko je Frank zagledal pretečo nevarnost, je hotel ustaviti,

tera družina dobilo toliko izražanih simpatije, kot jih je družina Vidrih. Pogreb se je vršil v sredo 26. feb. ob 2. popoldne. Vreme je bilo zelo neugodno, ploha se je vili od časa do časa. Ob eni uri je bilo na licu mesta nad petnajst sto ljudi. Vselej ploha se bile vse verande v bližini polne ljudstva. Učiteljice v okolici so pričele eno ur prej s poukom v šolah, da so se udeležile pogreba.

Pokojnica je bila znana kot izobražena dekle. Studirala je veliko in se učila s lahkoto. Za pogrebom je šlo nad stopenjdvajset avtov; mnogi se niso mogli udeležiti, ker je pri manjkalo avtov. Johnstown se ni videl tako ogromno udeležbe za pogrebom. Koliko večja udeležba bi pa še bila, ako ne bilo slabo vreme in delovnik?

Frank Jakobe in Milka Vidrihova iz Johnstowna, Pa. Milka je smrtno ponesrečila v koliziji z avtom dne 23. feb., ko sta se vrstila z veselice družina št. 661 SNPJ, katerega ustanovna člana in uradnika sta bila oboje.

prilene na zavore svojega avta, ali bi lo je že prepozno. Avtomobil se je obrnil in udaril ob stoječi voz s tako silo ob stran, na kateri je sedela Milka, da je silni udarec avto vse zdrobil. Ona je dobila resne udarce, katerim je v nezvesti v bolnišnici čez eno uro podlegla. Jakoby je dobil manjše poškodbe; ves sunek je prišel od strani, na kateri je sedela Milka. Polagoma so iz bolnišnice obveščali nesrečno družino. Vsa si lahko predstavljajo, kako je taka novica vplivala na priadeto družino, in končno naznanjena smrt ljubljene hčerke. O nesreči se je takoj zanimalo po vsej naselbini Johnstown in okolici. V nedolgo dopoldne so prihajali ljudje iz vseh trumah, ko se nje niso pripeljali na dom. Popoldne, ko so jo pripeljali, jo je že leti dan obiskalo nad tisoč žalovalcev. Se v večjem številu so prihajali naslednja dva dneva, tako da je bilo pretila nevarnost, da se udere. Postavljati je bilo treba opore, da se jo je protektriralo.

Brezoljna in telefonična sožalja so prihajala prizadeti družini od vseh strani Zdrženih držav, kjer so vedeli o nesreči. Vencev je bilo nad petdeset, od sorodnikov, prijateljev in različnih društev. Johnstown, kot so se mnogi izrazili, ne pomeni, da bi kaj dela. Kipi samo: bron, kamen, les in keramika.

4. Posamezniki morejo poslati le največ pet del pred žirijo. Vse drugo ne bo prišlo v poštev.

5. Udeleženci naj navedejo prodajne cene, katere so lahko dvojne od lokalno običajnih; te cene se ne bodo znižale, žirija jih more samo zvišati.

6. Pošiljatev v Narodni dom in odstranitev iz Narodnega doma v Ljubljani gre v breme pošiljalca. Za pošiljatev ni zahtevna nobena posebna embalaža.

7. Udeleženci naj javijo, da nimajo nicesar proti temu, da se njihova dela po zaključku razstave v Londonu razstavijo tudi po drugih mestih Velike Britanije.

8. S pošiljateljico del pred žirijo ni dana umetnikom nobena obveza, da bodo njihova dela razstavljena.

Zaradi stiske časa se umetnikom ne morejo ponovno pošiljati posebna vabila in zato vabi imenovani odbor tem potom vse slovenske umetnike, da zberejo in dopolnijo svoja dela na navedeni naslov.

Odbor za razstavo jugoslovanske sodobne umetnosti v Ljubljani.

Ameriški kapitalist zapustil \$100.000 španski kraljici

Pittsburgh, Pa. — Alexander P. Moore, založniški magnat in bivši ameriški poslanik v Španiji, ki je nedavno umrl, je označil v svoji oporoki, da španska kraljica Viktorija dobi \$100.000 iz njegovega premoženja. Dalje je volil vdovi italijanskega opernega peva Carusa \$25.000. Svoji pastorki, Doroteji Russell O'Reilly Calvit, je pa zapustil le \$1000. Pastorka bo zdaj tožila za razveljavitve oporoke.

Detroit odpušta inozemske delavce

Detroit, Mich. — Mestni svet v Detroitu je sprejel odredbo, da mestna vlada odsvi vse uslužbenice, ki niso državljani. Okrog 1700 delavcev izgubi delo. Večina so delavci na cestah. Nadoomečeni bodo domačini in državljani.

Organizatorično delo na jugu

Greenville, S. C. — Kampanja Ameriške delavske federacije zaznamuje dober uspeh v tem okraju. V zadnjih tih tednih so bile ustanovljene postojanke tekstilnih delavcev v Langleyju, Granitvillu in Warrenvillu.

Stanje nezaposlenosti

Zadnji buletin zvezne posredovalnice za delo (United States Employment Service) pripozna, da je mnogo nezaposlenosti, obenem pa omenja, da je opažati smer proti večji zaposlenosti. Veliko nezaposlenosti se je pokazalo tekom prvega dela januarja, ali konec meseca je pokazal znatno zboljšanje. Urad je mnenja, da tekom prihodnjih dveh ali treh mesecev bomo imeli normalno zaposlenost. Gradnje v mnogih državah so bile ustavljene radi vremena in velik del tesarjev je brez dela. Cestne in občinske gradnje niso začele radi vremena, ali pa so bile ustavljene. V mnogih industrijah je bil obrat skrčen in zaposlenost znižana, kar vse prispeva k nezaposlenosti.

Železo in jeklo, ki se smatra kot barometer gospodarskega stanja, dobro obeta za l. 1930, kajti je mnogih velikih naročil za vse vrste železnih in jeklenih produktov. Nekatere avtomobilske industrije delajo še vedno "part-time", ali izgleda, da bo kmalu več zaposlenosti v tej industriji. Tovarne, ki izdelujejo radia in pritlikline radia, niso pokazale nikako zboljšanje zaposlenosti. Premogovna industrija še vedno trpi na znatni nezaposlenosti.

Dasi je razvidno, da je precej nezaposlenosti zavladovalo po vsej deželi, vendarle nekatere pokrajine so tpele več kot druge.

V državi Massachusetts, je bilo manj dela v industrijah čevljev, tkanin, kovin, draguljev, kavčuka in celulojda in zato več nezaposlenosti v istih. Prenehanje del pod milim nehom radi slabe sezone je povzročil veliki prebitek neizurjenih delavcev. V večjih mestih je velik prebitek pisarniških delavcev. Mnogo tovarnih šrom države je omejilo produkcijo in odpustilo delavcev. Dve večji tovarni sta bili zaprti.

V državi Connecticut je obvladoval "part-time" v industrijah tkanin, v ladjedelnicah in v klobučarski industriji. Večina tovarnih v New Haven obratovala je le štiri dni na teden. V mestih Hartford, Bridgeport, Stamford in drugje so bile vse tovarne v obratu, ali produkcija je bila omejena.

V državi New York je bilo manj zaposlenosti v raznih strokah. Mnogo tovarnih in delavnic je obratovalo z manjšim številom delavcev. Število nezaposlenosti je bilo nekoliko povečano radi prihoda delavcev iz drugih krajev, ki so prišli v New York po ustavitvi dela pod milim nehom. Je bilo prav malo povpraševanja po izurjenih mehanikih.

V državi Pennsylvania je bila znatna nezaposlenost tekom januarja v raznih mestih šrom države. To velja posebno glede industrijskega okraja Pittsburgha in Philadelphije. Okolo Scranton se je v premogovniški povoljni delajo. Pričakuje se odločno zboljšanje položaja v mnogih industrijah takoj začetkom spomladi.

V državi Wisconsin se poroča nekoliko več zaposlenosti v raznih glavnih industrijah, ali tudi v tej državi je bilo mnogo nezaposlenosti med stavbenimi in tovarniškimi delavci. Skoraj vse tovarne v Kenoshi so obratovala le deloma. V Milwaukee je bil očividni prebitek delavcev skoraj v vseh strokah.

Vse tovarne poročale večjo zaposlenost, ali prihod mnogih delav-

cev iz drugih krajev je povečal število nezaposlenih. Tovarne avtomobilov in avtomobilskih pritliklin v Detroitu, Flint in Lansing obratujejo še vedno z manj močmi.

V državi Illinois je bilo še precej zaposlenosti in produkcije v premogovniških in v industriji železa in jekla. V večjih mestih je bilo mnogo nezaposlenosti med pisarniški delavci in prav malo povpraševanja po njih. V Chicago je prevladoval prebitek moških in ženskih tovarniških delavcev.

V državah Minnesota, Nebraska in v obeh Dakotah sta zima in sneg še povečale navadno mrtvo sezono tekom januarja. Cestne gradnje počivajo. Ker ni sedaj dela na prostem, je mnogo nezaposlenih tesarjev, ple-skarjev, zidarjev in neizurjenih delavcev.

Države v pogorskih pokrajinah na zapadu in ob pacifični obali poročajo o običajni sezonalni nezaposlenosti tekom zimskih mesecev.

Glasom poročila federalne posredovalnice za delo gradnje in druga dela na prostem bodo začele v velikem obsegu takoj ob spomladi, kar bo atsordiralo precej nezaposlenosti.

Flis.

"Prosperiteta" v glavnem mestu

Oblasti prepovedujejo zborovanja brezposelnim delavcem

Washington, D. C. — (F. P.) — Polcija je te dni aretirala enajst oseb, med njimi dva zamorska govornika, ker so govorili na shodih brezposelnih delavcev. Obtoženi so bili motenja prometa in nespodobnega obnašanja. Polcija skuša s aretacijami preprečiti zborovanja brezposelnih, ker je menda mnenja, da se bo problem brezposelnosti najlažje rešil na ta način.

Dobrodelne organizacije imajo polno dela z delitvijo živeža družinam, ki so najbolj prizadete v sedanjih industrijski depresiji. Lokalna postojanka Reāline armade je naznanila, da so se prošnje za pomoč od brezposelnih delavcev potrojile v zadnjih šestih mesecih.

Sovjetska naročila v Ameriki

Washington, D. C. — Izvoz poljedelskih in drugih strojev iz Združenih držav v Sovjetsko unijo se je potrojil v preteklem letu, kot poroča Amergi ameriško-sovjetska trgovska organizacija. Ruška naročila v Ameriki so v l. 1929 znašala več milijonov dolarjev.

Izvoz bombažnih izdelkov se je nekoliko zmanjšal radi razvoja tekstilne industrije v Rusiji.

Kavsanje radi minimalne mezde v Baltimoru

Baltimore, Md. — Valic grožnji Asociacije delodajalcev, da bodo podvezli legalno bitko proti izvajanju odredbe o minimalni mezdi, se mestna uprava ni ustrašila in še vedno vztraja pri svoji zahtevi za forsiranje iste. Organizirani delodajalci trdijo, da bi mesto znižalo izdatke pri konstruiranjih delih za 30%, ako prekliče odredbo.

Ali ste naročili na dnevnik "Prosveta"? Podpirajte svoj list!

Sophy Baticka je bila na mednarodni "razstavi" krasotne proglašena za najlepšo devojko Poljske, katero bi tudi zastopala v Parizu.

Sir Arthur Conan Doyle:

IZGUBLJENI SVET

(THE LOST WORLD) Roman

Toda naposled je pomolil Challenger glavo izza skale, da bi dokazal neko trditev, ki jo je Sumerlee pobijal. S tem bi nas vse malodane ugonobil. V istem trenutku je zapiskal nam najbližji samec z rezkim, hreščevim glasom, odprl svoje opnaste, dvajset čevljev široke peroti in se dvignil v zrak. Samice in mladiči so se strnili na kup poleg vode, medtem ko je zletel ves krog čuvajev drug za drugim vedno višje. Lepo je bilo videti, kako je letalo naposled lastovkam slično nad nami kakih sto teh orjaških, grozovitih strašil in stresalo zrak z naglimi udarci svojih peroti, a kmalu smo se prepričali, da ne bo samo pri tem ostalo.

Od kraja so letale velike pošasti v razsežnem krogu kot da bi se hotele natančno prepričati, kako jim preti nevarnost. A potem so se spuščale polagoma vedno nižje in krog je postal vedno ožji, dokler niso priče frčati prav okoli nas in ni napolnilo suho, hreščee šumenje sivih orjaških peroti zrak s takim ropotom, da sem se spomnil hendonskega letališča na dan tekme.

"Hitro v gozd pa vedno skupaj!" je zakričal lord John in obrnil puško s kopitom navzgor. "Golazen nam jo hoče zagosti!"

V trenutku, ko smo se hoteli umakniti, se je zožil krog nad nami tako, da so se dotikali konci najbližjih peroti skoro naših obrazov. Zaman smo se branili z gorjčami in puškami, ker ni se nam posrečilo zadeti nič trdega in ranljivega. Potem se je nenadno izločil iz šumečega sivga kroga dolg vrat, in grozen kljun je hlastnil po nas. Prvemu je sledil drugi in zopet drugi. Sumerlee je zavpil in se prijel za obraz, po katerem je curčila kri. Mene je zbudilo kakor s šilom v vrat in sem se skoro onesvestil od strahu. Challenger je padel, in ko sem obstal, da mu pomagam na noge, sem zopet dobil udarec od zadaj pa se zvrnil na profesorja. V istem trenutku sem zaslišal pok lord Johnove težke slonovke, se ozrl in zagledal eno pošast a prebito perotjo. Vlačila jo je za seboj po tleh, težko stokala in hropela s široko odprtim kljunom pa nas je gledala z izbuljenimi, krvavo podplutimi očmi kakor hudič na srednjeveški sliki. Njeni tovariši so se dvignili ob nenadnem strelu višje in krožili zopet nad nami.

"Zdaj pa," je zavpil lord John, "reši se, kdor more!"

Planili smo skozi grmovje, a komaj smo pritekli do roba gozda, so nam že bile harpile zopet za petami. Podrle so Summerleeja na tla, a smo ga dvignili in vlekli pod drevesa. Tam smo bili na varnem, ker so imele velikanske peroti premalo prostora med vejami. Ko smo šepali hudo potolčeni in izmučeni proti domu, smo še dolgo videli, kako so krožila strašila pod modrim neбом vedno višje in višje, tako da niso bila naposled večja od jate grivirjev; nedvomno so stalno zasledovala našo pot. Ko pa smo prišli do goščave, so pustila naposled preganjanje in nismo jih več videli.

"Jako zanimiva in poučna izkušnja," je spregovoril Challenger, ko smo se ustavili ob potoku, kjer si je opral otečeno koleno. — "Zdaj smo se pač izredno dobro seznanili z navadami razkačenih pterodaktilov."

Sumerlee si je umival krvavečo rano na čelu, docim sem si jaz obvezoval neprijetni vbov v vratni mišici. Lord John si je alekel s pleč suknjo, pa smo videli, da so mu napadalevi zobje samo opraskali kožo. —

"Zabeležiti je treba," je nadaljeval Challenger, "da je izkupil naš mladi prijatelj iz raziti vbojnjaj, docim je lordu Johnu le pregrizena z zobni luknja v obleki. Jaz pa sem dobil udarec a perotjo po glavi, torej je dobro razvidno, kakih različnih sredstev se poslužujejo pri napadu."

"Komaj smo si rešili življenje," je rekel resno lord John, "in si ne morem misliti hujše

smrti, kakor postati žrtev slične umazane golazni. Zal mi je, da sem sprožil puško, a saj ni moglo biti drugače!"

"Mi ne bi sem prišli, če ne bi vi tega storili," sem rekel prepričano.

"Morebiti nam ne bo ta strel preveč škodoval," mi je odgovoril. "V tem gozdu se marsikdaj more slišati glasen, strel sličen pok, če se lomi ali zruši katero drevo. Vsekakor pa mislim, da smo danes zadosti doživeli. Najboljše bo zdaj, da se povrnemo domov in poiščemo v taborišču v zaboju z zdravili karbolovo vodo. Bogve, ali niso zastrupljene rane, ki so nam jih vsekali ti zopni kljuni!"

Od začetka sveta ni doživel najbrž noben človek sličnega dneva. A čakalo nas je še novo presenečenje. Ko smo ob potoku slednjič prikorakali do naše poljanice in zagledali bodeti plot okoli taborišča, smo mislili, da bo zdaj konec našim neprilikam. A kje neki! Namesto počitka, smo si poprej morali razbijati glave nad drugimi stvarmi. Vrata v utrdbo Challenger so bila nedotaknjena, ograja je ostala nepoškodovana, a vendar je moralo obkati taborišče v naši odsotnosti neko nepoznano pa močno bitje. Nobeni sledovi na tleh niso kazali, kdo bi lahko bil, samo nalomljena veja mogočnega gingkovega drevesa nam je dovolila sklepati o poti, po kateri je prišel ter odšel; zato pa je nudilo stanje, v katerem smo našli naše zaloge, prepričevalen dokaz njegove moči in hudobnosti. Vse je bilo križem razmetano po tleh, škata, z vložnim mesom je bila zdobljena v drobne kose in popolnoma izpraznjena. Od zaboja s strelivom so ostale samo trske, poleg pa je ležal raztrgan bakreni naboj. Čuden strah nam je stisnil srce in obupno smo gledali v temo med kosami drevesi, kjer je morebiti prežala na nas neznana pošast. S kakim veseljem smo potem začuli glasni Zambov pozdrav in ga zagledali, ko smo puhteli k robu plapote, kako sedi in se nam muza na vrhu svoje špice.

"Vse dobro, masasa Challenger, vse dobro!" je vpil. "Tukaj sem. Nič strahu. Vedno me dobite, če rabite."

Njegov pošteni črni obraz in brezmejni razgled ki nam je odpiral polovico poti proti Amazonkinemu pritoku, vse to nam je pričalo, da res živimo še na zemlji in v dvajsetem stoletju, da še nismo čudežno preneseni na drug divji planet v prvotnem, nebrzdanem stanju. Kako težko si je bilo misliti, da teče ona vijoličasta črta daleč na robu obzorja že blizu velikanske reke, po kateri plovejo urni parniki, in ob kateri se pogovarjajo ljudje o vsakdanjih malenkostih, med tem ko smo bili mi izpostavljeni strahovom davno preteklo dobe in smeli samo hrepeneče gledati v daljavo!

Zaključim to pismo z zadnjim vtisom, ki mi ga je zapustil ta izredni dan. Naša profesorja, ki sta postala menda radi ran se bolj neznosna in razburjiva, sta pričela spor o tem, kateri vrsti je prištevati naše napadalec: pterodaktile ali dimorfodonom, in so vmes padale ostre besede. Umaknil sem se nekoliko stran, da se izognem temu prepuru, se spustil na panj posekanega drevesa in tam sedel pa kadil, ko se mi je približal lord John.

"Čujte, Malone," je rekel, "ali se spominjate na ta kraj, kjer je bila golazen."

"Jako dobro."

"Najbrž je to žrelo nekdanjega ognjenika, ali ni res?"

"Nedvomno," sem pritrdil.

"Ali ste opazili, kako so tla?"

"Skaljata."

"Ampak okoli mlakuž, kjer je rastle bičevje?"

"Tam pa so bila sinkasta tla. Najbrž bo to ilovica."

"Tako je. Zrelo nekdanjega ognjenika s sinkasto ilovico v notranjosti."

(Dalje prihodnjik.)

Gileb Ivanovič Uspenski:

Ali je pismen človek potreben?

Sličica iz ruskega sela predvojne dobe

Ze prvi dan po prihodu v selo se se mi valjevali z vseh strani tak pojavi vaškega življenja, da sem jasno videl, in čutil nekaj, s čimer dobivam kot pismen človek svoj smisel.

Komaj sem se namreč pripeljal v vas, sem postal pozoren na neobičajno vrvenje in razburjenje. Bil je delavnik in snežilo je. Ob takem vremenu je vačan rad doma v zapečku, to pot pa je bilo na vasi nenadno živahno. Kmetje so stali pred hišami ali pa razburjeno tekali sem ter tja. Pred vaško prodajalno je bil cel semenj. Kmetje so vihrteli pesti v zrak, a nekdo jih je venomer pregovarjal in tolažil.

"Kaj neki imajo," sem vprašal svojega voznika.

"I, bog si ga vidi, kaj jih je tako razjarilo," je odvrnil. "Učitelj ima nekega vraga z okrajnim selom."

Nekaj me je stisnilo pri srcu, umaknila, da se je trudoma in s kor ne zmorem tega. Ostane mi

in že sem mislil, da učitelj počenja kaj nelepega in nedovoljenega. Trdno sem sklenil, da zbežim od nesreče in se ne vtičkam v to zadevo, vendar mi ni bilo tako usojeno; kajti tisti hip mi je prišla nasproti razkačena četa kmetov.

"Kaj naj pomeni ta krik in vik," sem vpraševal kmete.

Odgovorili so vsi hkrati, da nisem razločil besedice, dokler ne stopi iz tolpe star kmet in silno ogorčen poroča:

"Ni več pravice na svetu! V knjigah stoji črno na belem, da je ni več. Ze kralj Salomon je napovedoval, da pride čas, ko je več ne bo. V sanjah je videl kamenit stolp, obsejen in visok, da je segal v oblake. Izpod stolpa pa je skočil zajec in glej, stolp se je v hipu sesul. Kakor silen stolp je stala pravica, izpod nje pa je skočila krivica in se kot nedolžen zajček sprehajala po svetu. Tako je in ne drugače. Konec sveta se bliža, nič ne pomaga, saj je tako preokrovano."

Tolpa okoli govornika je globoko vzdihnila in se v očividnem spoštovanju do modrega starca pih divanajst čas za čaj. Nikar

povešano glavo napotil proti svoji hiši.

"Torej, ljudje, zdaj pa po pamet: kaj se je zgodilo tako strašnega," sem vprašal ponovno.

Takoj mi odgovori drugi kmet, srednjih let, poln obupa in srda:

"S sveta nas hočejo spraviti, to je vse."

"Ni mogoče! Zakaj pa?"

"EE, to pa ni vaša stvar: zakaj. Očividno jim je tega treba."

"To je neumnost, to so bedaste čenče," govorite vendar že kot pametni ljudje," jih ponovno pozovem.

"No, pa vprašajte okrajnega ssa, tega, ki je prišel. Pomislite, ali ni to uničenje kmetov, ako nam vevajajo razkriti strehe na hlevih, živine ne imeti v hišah, gnoj voziti iz vasi, jesti iz posebnih skled, sežigati čunje in razno staro šaro? To je naša smrt! In še prete nam, kajti tam je rečeno: V nasprotju primeru nastopi vojno sodišče... Pri nas je dvanajster, kje naj vzamem denar, da kupim divanajst čas za čaj. Nikar

tedaj samo vojno sodišče, nasprotni primer in smrt."

Postalo mi je jasno, da je okrajni sel povzročil zmešnjavo z napačnim tolmačenjem kakih oblastvenih higijenskih navodil.

"Kar mi ukažejo, to delam," je kričal srdito. "Vi pa bodite pokojni ali pa bom vse upornike pozapal in tako bo nesreča le prej tu."

"Le zapisujte, kolikor hočete," sem mu odvrnil. "Kakor vidim, ste vi krivec tega razburjenja. Vi ste s svojo neumnostjo preplašili kmete."

"Nikar se ne vtičkam v uradno poslovanje. Dvajsetkrat sem jim vse razložil, če pa nočejo razumeti, ni moja krivda. Tu sem opravi! In sel je obrnil konja in se pripravil, da bi odjezdil.

Zdaj se je vmešal tudi učitelj: "Vi zahtevate nečesa, česar v razglasu sploh ni. Ne razumete, kaj pomeni določba o treh kubičnih metrih zraka, zato zahtevate, da bi moral posaditi učenec tri metre drugega od drugega. To je radi dihanja rečeno, razumete."

"Nu, dovolite, da vas vprašam, kako pa se diha s kubičnimi metri? In kdo je na vsem božjem svetu že kdaj dihal z metrom, povejte mi to vi, ki ste izobraženi. Če dihamo, dihamo kot pošteni ljudje, hvala bogu, takole:" in nekačkrat prav krepko potegnil sapo v svoja ogromna pljuča. "Tako diham in naj vrag vzame vaš meter, kaj ga neki rabim pri dihanju!"

Kmetom je bilo to dokazovanje jasnejše nego prizadevanje učitelja, da bi bil pravilno razločil odrašil in bradatim glavam pravi smisel. Nepismonost je praznovala orgije zmagovalstva, vendar se učitelj ni vdal. Dokazoval je su, da so te odredbe samo za primer nalezljive bolezni, ki bi jo moral šele ugotoviti srečni zdravnik. Kmetje so se oddahnil, ko so po malem razumeli, da jim za sedaj ne preti nikaka nevarnost, za prihodnost bo pa že kako.

Tudi je sel polagoma opuščal svojo trgovlavo oblastnost, vendar je še vedno skušal nasprotovati:

"Dobro, pa naj otroci po vašem dihaajo z metri, jaz bom po starem, kakor doleže." I spet je pokazal, kako krasno zna dihati. "Kako pa je z razkrivanjem streh? Ali tudi tega ni treba?"

"Seveda ni treba, saj navodilo pravi, da se naj slama v strehah prenove ob toplem vremenu, zdaj je pa sneg!"

"Tudi čaše za čaj niso potrebne?"

"Tudi, dokler ni nalezljive bolezni; kadar pa bo, bodo pa kmetje toliko pametni, da ne bodo pili čaja iz iste posode, kakor ga je pil bolnik. Ali ni res, mužički," se obrača učitelj k tolpi.

"Ne bomo ga, toliko pameti že imamo," je v zboru odgovorila množica.

Tako so se pokazale vse stroge odredbe za sedaj popolnoma nepotrebne in prav nič ni bilo primerno, da je ljudstvo začelo o smrti pravice na zemlji. Zmeđa je nastala zbog tega, ker so bila higijenska navodila preko vsake mere dolgovozna in podrobna, namestu, da bi se ljudstvu pojasnila stvar v par besedah. Uradni zastopnik nepismenosti pa je široko zajezdil v vas in na dolgo in široko razkladal, česar niti sam ni razumel, dokler ni prišlo do razkrivanja streh in podobnih bedarij, nad katerimi je plavala strahovita grožnja "vojno sodišče."

"Naš posel je, dragi prijatelji," je že povsem pokorno govoril mogočni nosilec Jobovih vesti, "poslušati ukaze, za ostalo pa se ne meniti... Ali nima morda kdo šelca tobaka, ljudje krčanski, strašno sem se namučil z vami."

Začgal si je pipo, obrnil konja in odjezdil v druge kraje prepovedovat prihod krivice na zemljo.

Kmetje pa so po njegovem odhodu planili v gromovit smeh. "Nu, kakšen ukaz pa bi tudi to bil, da mora ves svet pomreti, ha, ha, ha." Nenadoma se jim je prejšnja resna groza zardela čudovito smešna.

"A, starec Mironič pa," se toleče pokolenih neki kmetič, "ta pa je takoj pri roki, s svojim

zajem — krivico. Ta jo je pa res potuhtal, pravi Salomon!"

Seznanil sem se pri tem tudi z učiteljem in še dolgo sva ostala ter se smejala s kmeti. Med splošnim smehom pa sem slišal tudi nekaj, kar me je prepričalo, da nepismena tema ni prenamagana, ako smo dokazali okrajnemu selu, da je bedak.

Nekdo izmed kmetov je namreč strogo in važno govoril:

"Bolezen prihaja od hudobnega človeka, ne pa od gnoja! Kdo je v Sirejski spustil kugo nad ovce? Vsi vemo: Bukaniha, vojakova žena!"

"Znana stvar," so vsi pritrdili.

"Ni treba strehe razkrivati, ampak pošteno mahitati po glavi, pa je vseh nesreč konec!"

"Seveda, hudiču je treba pokazati kar mu gre, pa je precej vse dobro. Tu pa čenčkajo o gnoju in dihati nas učijo."

RAZNO

Človeški glas

postaja zvenec. Tako vsaj trdi neki angleški profesor petja, ki je ondan na predavanju pred glasbenim društvom oznanil dejstvo kot gotovo: barvenost (timber) našega glasu se veča, kakor davki in draginja. Čim dalje težje je najde prave base in pristne kontralte. Z glasbenega vidika živimo v dobi kompromisov, dobi baritonov in polsopranov. Ali se da ta pojav razložiti? Gotovo se da. Najprej se nam vrine misel: ker se žena bolj in bolj močasti, se pa morda moški pomenjuje? Ako je stvar taka, bi bilo razloženo, zakaj postaja moški glas čist in jaseen. Toda ta razlaga ne velja, kajti ženski glas se tudi viša. Torej treba drugega pojasnila. Daleč ga ne pojdemo iskat. Samo prišluhni: mo godbi sodobnega življenja, pa bo. Po ulicah in celo po cestah imamo rezko spremljanje "samodrečev". Obedujemo in večerjamo ob škripanju saksofonov. V svetem domačem ognjišču se je utaboril zvočnik. Ne iz notranjega nagona, temveč iz vnanjega nam postaja glas zvočen.

Škotska pridiga

Neki škotski duhovnik, ki se ni mogel odvaditi dolgih pridig, je nekoč na dolgo in široko pridigal o razliki med "velikimi" in "malimi" preroki. Ko je bil "velikim" posvetil že štirideset, "malim" pa dvajset minut, je rekel:

"Sedaj pa pridemo k mojemu ljubljencu; o katerem posebno rad govorim. To je Malhijsa. Kaj naj storimo z Malhijem? Kam naj ga uvrstimo? Kakšno mesto naj mu damo?"

Tu se je oglasil na svoji klopi star škot in zavpil proti prižnici:

"Dajte mu moj prostor, prečistiti, jaz grem domov!"

Anatole France:

Mali morskali volkovi

To so mali mornarji, ti pravi mali morskali volkovi. Le pogledjte jih: svoje čepice imajo potisnjene do vratu, da jim veter, ki jim piha od morja in je ves poln drobnega dežja, katerega povzročajo lomeči se valovi, ne ugruši ušes s svojim strašnim jadrkanjem. Da ne more mraz in vlaga do njih, nosijo obleke iz debele volne. Njihove mornarske bluze in njihove zakrpane hlače so nosili že njihovi starejši očtje. Njih oblačila so bila urezana iz starih očetovih oblek. Tudi njihova duša je iz istega blaga kot duša njihovega očeta: priprosta je, pogumna in potrpežljiva. Odkar so prišli na svet, vedno so imeli veliko in naivno srce. Kdo jim je dal takšnega? Po Bogu in po njihovih starih je bil to ocean. Ocean vŕva mornarjem pogum s tem, da jim nudi nevarnost. Trd dobrotnik je to.

Glej, zakaj nosijo naši mornarji v svojih otroških arčih čuŕstva pogumnih starih moč! Naslonjeni na ograjo iz kolov gledajo v daljavo. Ne vidijo le modre črte, tiste ki zaznamuje rahlo mejo morja in neba. Morje ne zabava njihove oči s svojimi finimi menjajočimi se barvami in nebo tudi ne s svojimi ogromnimi in čudovitimi oblaki. To, po čemer hrepene njih oči v daljavo, je neka stvar, ki je gnijljivejša kakor alikovitost voda in oblike oblakov: misel ljubezni je to. Na barke prežijo, ki so odjadrale na lov in ki se morajo vsak čas zopet prikazati na obzorju vozeč s seboj na krovu strica, starejšega brata in očeta z obilico morskih rakov. Kmalu se bo tam med Oceanom in med nečim dobrega Boga pokazalo rhalo brodovje s svojimi belimi in temnosivimi jadrli.

Danes je nebo čisto in morje mirno. Toda Ocean je spremljajoči se starček, ki zna prevzeti vse oblike in peti vse svoke. Danes se smeje; jutri ponoči pa bo besnel v svojo penasto brado. Prevrača najkretnejše barke, potaplja najpretnnejše gospodarje in njegova krivda je, če stoji v vasi pred vrati, kjer se suše velike ribiške mreže poleg košar, toliko žena, ki so pokrite s črnimi čepicami vdov.

EXPRESNA SLUŽBA V EVROPO

preko Hamburga na naših modernih parnikih

HAMBURG DEUTSCHLAND

ALBERT BALLIN NEW YORK

Redna tedenska odplutja. Zmerne cene. Dirketna železniška zveza z Jugoslavijo.

Redna odplutja tudi na naših znanih kabinskih parnikih

ST. LOUIS, MILWAUKEE in CLEVELAND

Za navodila vprašajte lokalnega agenta ali

HAMBURG-AMERICAN LINE

177 N. Michigan Avenue Chicago

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJEMA VSA

V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, kalendarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI.

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. Cene zmerne, unijako delo prve vrste.

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 So. Lawndale Avenue

CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTRENA POJASNILA

Dobro naravoslovec

"Jure, zdi se mi, da si dočista pozabil na zlate ribe. Vode jim bo treba naliti." — "Gospa, meni se zdi, da ne, saj niso še vse izpile."

Sloan's Liniment

Ako so vaši živci

slabi ali tresoč

Ako ste občutili, nervozni, slabi in tresočni, vi, se hitro vnaprejšite, ne morete dolgo stati ali ste splošno izprani, v slabem stanju, vsemu Nuga-Tone je za nekaj dni in postane boljše. Nuga-Tone naredi vse to za vas, ker on izboljša telo strupov, ki slabe živce, odpravi, ter napravi življenje čisto in mirno.

Nuga-Tone je prinesel prenovljeno zdravje moči, novo sredstvo življenja milijone ljudi. Daje silo in moč vsem organom in deluje, izboljša apetit, pomaga prebavi, odpravi občutek in mahneno drsenje, odpravi strah, izboljša spanje in razbudi srčno kri. Vi lahko dobite Nuga-Tone v vsaki lekarni. Ako vaš lekar ne zna, nima v zalogi, recite, naj kje naroči na vsa od njegovih predstavnikov.

(Ad.)

KOLEDARČKI

Na rokah imamo še neke

Koledarčekov S.N.P.J. in sta

nejo po 25c komad. Kdo

želi imeti enega ali več, na

hitro pošlje naročila za

Imamo le še kakih 50 komadov, torej hitite. Naročila

poslati upravnistvu Prosvete,

2657 S. Lawndale Ave.

Chicago, Ill.

USTAVITE KASELJI!

Ne dovolite, da se kasele razširi v vašem bolnem. Ustavite s Severovim Balsamom proti kašlju. Ustavite kašljanje, očiščite grlo. Ste in o zdravili proti kašlju. Vasa, ušesna, vaš lekarar za lara, živino volkovi, 25c in 50c. Severov balsam se prodaja.

SEVER'S COUGH BALSAM